

mieli

Lapinlahden Lähteen tulevaisuuden päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutusten ennakkoarviointi (MIVA)

Kuva: Risto Ruuth

Tekijä:
Taina Laaksoharju MIELI ry

Tiivistelmä

Lapinlahden mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi (MIVA) on Suomeen valmisteltavan mallin pi-lottiselvitys, joka on tehty Englannissa kehitettyä Mental well-being Impact Assessment (MWIA) manu-aalia seuraten. Selvityksessä arvioitiin Lapinlahden tulevaisuuteen esitettyjä neljää eri vaihtoehtoa mie-len hyvinvoinnin näkökulmasta. Arviointi kohdistui etenkin haavoittuvassa asemassa oleviin ja vähäva-raisiin kävijöihin, lähialueen asukkaisiin sekä lapsiin ja perheisiin.

Arviointityö tehtiin vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa tehtiin nykytilan kartoitus ja kartoitettiin nyky-toiminnan mielenterveysvaikutuksia. Nykytilanteesta julkaistiin oma erillinen raporttinsa, joka toimitet-tiin Helsingin kaupungille. Seuraavaksi muodostimme Lapinlahden sidosryhmistä koostuneen työryh-män, jossa rajasimme ja profiloimme selvityksen kohderyhmät sekä tutustuimme eri päätösvaihtoehtoi-hin. Rajauksien jälkeen keräsimme aineiston kävijäkyselyn, työpajojen ja keskustelutilaisuuksien avulla. Tilaisuuksia järjestettiin seitsemän kappaletta, osallistujia oli 62 henkilöä, kyselyyn tuli 164 vastausta.

Seuraavassa vaiheessa kyselytuloksia analysoi mielenterveyden suojatekijöihin peilaten kaksi henkilöä. Mieltä suojaavat tekijät jaettiin kolmeen kategoriaan: itseohjautuvuus ja autonomia, osallisuus ja yh-teenkuuluvaisuus sekä pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut. Mielenterveysvaikutuksia arvioitiin potenti-aalisilla muutosskenaarioilla konkreettisten esimerkkien avulla, kuten vuokratason nousu, kaupallisuus-den lisääntyminen, puiston lisärakentaminen, remontin toteutustapa. Arvioimme vaihtoehdon pitkän- ja lyhyen aikavälin muutoksia paikan toimijoihin ja toimintoihin, henkeen ja kulttuurihistorialliseen jat-kumoon. Prosessin tulokset ovat syntyneet sidosryhmien osallisuuden kautta, keskeistä on ollut tiedo-tus, avoimuus ja mahdollisuus osallistua tiedon tuottamiseen kaikille Lapinlahden tulevaisuudesta kiin-nostuneille.

Lapinlahden historiasta ammentava konsepti tuottaa kattavasti mielenterveyttä. Tulosten mukaan La-pinlahden avoin ja ilmainen kulttuuritoiminta toimii tärkeänä mielen hyvinvointia tukevana paikkana, joka koetaan vahvasti positiivisena ja säilyttämisen arvoisena. Vastauksissa toivotaan Lapinlahden kehiti-tyvän edelleen, ja hyvinvointia ja valinnanmahdollisuuksia lisäävät uudet toimijat toivotetaan tervetu-leiksi. Koska Lapinlahden puiston hyvinvointivaikutukset ovat laajat ja kiistattomat eri ikäryhmissä, on välttämätöntä suojella nykyistä puistoalaa lisärakentamiselta. Positiivista kehitystä edesauttaa, jos vah-vistetaan yhteistyötä muiden mielenterveystyötä tekevien kanssa ja huolehditaan selkeästä työn- ja ti-lojenjaosta uusien ja entisten toimijoiden välillä. Tämä parantaisi saavutettavuutta ja vähentäisi päällekkäisyyksiä varmistaen samalla matalan kynnyksen ilmaisen ja avoimen toiminnan jatkumisen.

Aineistoperustaisten suositusten mukaan ideaali päätösvaihtoehto on sellainen, jossa kaupunki toimii vahvana kumppanina ja (osa-)omistajana mallissa, joka tuo lisää mielen hyvinvointiin tähtääviä toimin-toja Lapinlahteen varmistaen nykytoimijoiden tilatarpeet ja toimintaedellytykset. Positiivisten mielen-terveysvaikutusten kasvulle on potentiaalia, jos pitkälle epävarmalle ajanjaksolle Lapinlahden histori-assa saadaan lopulta päätös, kaupungin / valtiotason sitoumus ja tunnustus mielenterveyttä edistävän työn jatkamiseksi.

Sisälllys

Tiivistelmä.....	2
Johdanto.....	4
Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi (MIVA) osa hyvinvointivaikutusten arviointia	5
Mielenterveyteen vaikuttavat asiat	6
Mielenterveyden suojatekijät	7
Lapinlahden MIVA arviointiprosessin kulku	8
Mielenterveysvaikutusten MIVA –kaava.....	12
Arvioitavat päätösvaihtoehdot.....	15
MIVA tulostaulukot ja suositukset	17
Yhteenveto ja johtopäätökset	29
Päätösvaikutusten koontitaulukko suosituksineen.....	31
Käytetyn MWIA mallin soveltuvuuden arviointi	35
Tulosliite	36
Työpajojen tulokset	36
Kävijäkyselyn tulokset	49
Kiitokset.....	66
Lähteet.....	67

Johdanto

Tämä raportti on toinen osa Valtioneuvoston asettamaa ja sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa MIVA käyttöön – mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi -hanketta. Hankkeen tarkoituksena on yhdessä THL:n¹, MIELI ry²:n, Ehkäisevän päihdetyön EHYT ry:n ja Mielenterveyden keskusliiton kanssa edistää mielenterveysvaikutusten arvioinnin liittämistä osaksi erilaisten kansalaisia koskevien päätösten vaikutusten ennakoarviointeja. Lapinlahden päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi on hankkeessa tehtävä pilotti, jonka tavoitteena on testata ja arvioida yhden kansainvälisesti käytössä olevan arviointimallin toimivuutta Suomessa (Mental well-being impact assessment, MWIA³). Tässä arvioinnissa käytettyyn MWIA työkaluun löytyy netistä ladattava ohjekirja, joka sisältää käytännöläheisen prosessikuvauksen vaiheineen ja 'to do' listoineen. Työkirjassa on tutkimuskooste mielenterveyteen vaikuttavista asioista (*evidence base*, ss. 14-48), jonka jälkeen itse mielenterveysvaikutusten arvioinnin vaiheet käytännön ohjeineen. Lapinlahden pilotoinnissa käytettävä mielenterveysvaikutusten ennakoarvioinnin malli on vapaasti ladattavissa internetistä: [MentalWellbeingImpactAssessmentA-toolkitforwellbeing.pdf](#)

Toistaiseksi mielenterveysvaikutusten ennakoarviointiin (MIVA) ei ole Suomessa ollut vakiintunutta käytäntöä tai ohjeistusta. Hankkeessa esitetään käyttöönoton suunnitelma, jossa nyt luodaan Suomeen soveltuva malli päätösten mielenterveysvaikutusten ennakoarviointiin kunnissa, hyvinvointialueilla ja lainvalmistelussa. MIELI ry tulee myös laatimaan järjestökentälle suunnatun oppaan mielenterveysvaikutusten arvioinnin tueksi. Lisätietoja MIVA hankkeesta [täältä](#)⁴.

Tämä raportti kattaa Lapinlahden mielenterveysvaikutusten ennakoarvioinnin (MIVA) pilotointi prosessiin kerätyn aineiston (kävijäkyselyn, haastattelujen sekä työpajojen) tulokset. Raportti antaa päättäjille arvion nykytoiminnan ja esitettyjen päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutuksista, suosituksia päätöksenteon tueksi, sekä mittariehdotuksia vaikutusten seurantaan sen jälkeen, kun päätöksiä on tehty ja toimeenpantu.

Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi (MIVA) osa hyvinvointivaikutusten arviointia

Osana Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi - MIVA käyttöön -hanketta MIELI ry sai tehtäväkseen kokeilla englannissa käytettyä Mental Wellbeing Impact Assessment (MWIA) -mallia Lapinlahden esitettyjen päätösvaihtoehtojen arviointiin. Tämän pilotin tarkoitus on paitsi aidosti tuottaa tutkittua tietoa päättäjien käyttöön, myöskin testata itse työkalua arvioiden sen soveltuvuutta Suomeen mallin pohjaksi.

Tämä arviointi tukeutuu [mielenterveysstrategian](#)⁵ Hyvä mielenterveysjohtaminen -linjaukseen, josta löytyy ehdotus luoda Suomeen työkalu yhteiskunnallisten päätösten mielenterveysvaikutusten arvioimiseksi (s. 37). Lisäksi strategiassa on esitetty Mielenterveys pääomana -linjauksen tavoitteiden saavuttamiseksi seuraavia painopisteitä:

” 5. Lisätään yhteisöllistä hyvinvointia asuinalueilla. Lisätään toimia, jotka tähtäävät yksinäisyyden vähentämiseen, yhdessäoloon ja yhdessä tekemiseen. Toiminnassa voi olla mukana esimerkiksi kirjastoja, kouluja, palvelutaloja, alueen asukastoiminta, järjestöjä, kulttuurin ja taiteen toimijoita ja sosiaalisen median yhteisöjä. Mielekäs tekeminen ja kokemus osallisuudesta yhteisössä tunnustetaan mielenterveyden osatekijäksi.

” 7. Varmistetaan lainsäädännön ja rahoituksen tuki mielenterveyttä vahvistavalle kansalais-, vapaaehtois- ja järjestötoiminnalle.

8. Varmistetaan lainsäädännön ja rahoituksen tuki kunnille ja muille julkisille toimijoille, jotta ne voivat edistää mielenterveyttä ja vähentää riippuvuuksien ja päihteiden aiheuttamia haittoja yli hallinnollisten rajojen osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

9. Puututaan aktiivisesti kaikkeen syrjintään ja edistetään yhteisöllisyyttä naapurustoissa ja muissa yhteisöissä osana kunnallista ja maakunnallista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

10. Käynnistetään tutkimus- ja kehitystoimintaa, jonka tavoitteena on selvittää, miten yhteiskunnan ja ympäristön muutoksissa mielenterveyspääomasta pidetään huolta.”

(Mielenterveysstrategia, s.20)

Arvioinnissa otetaan huomioon mielenterveyteen liittyvät fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset toimintamahdollisuudet sekä sidosryhmien ja eri kävijäprofiilien toimintamahdollisuudet.

Lapinlahden entisen mielisairaalan tulevaisuus on ollut pitkään päättäjien pöydällä, eikä lopullista ratkaisua ole vielä tehty. Helsingin kokoisessa kaupungissa päätös tulee olemaan merkittävä ja vaikuttamaan laajalti alueen vaikutuspiirissä oleviin ihmisiin. Arviointivelvoite perustuu mm. Terveydenhuoltolaakiin, jossa veloitetaan päätöksenteossa ja valmistelussa ottamaan huomioon vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin (11 §) yhteistyössä kunnassa toimivien julkisten tahojen ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa (12 §)⁶. Myös mielenterveys on osa ihmisen terveyden kokonaisuutta. Helsingin oma Terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakoarviointi ohjeistus edellyttää, että ennakoarviointi tulee tehdä, kun päätöksellä on⁷:

1. välittömiä ja / tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, elinoloihin ja terveyteen
2. päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
3. kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai kyseessä uusi palvelujen järjestämistapa.

(Helsingin kaupunki, 2016)

Mielenterveyteen vaikuttavat asiat

Mielen hyvinvointiin vaikuttaa hyvin moni asia: laajasti tarkasteltuna yhteiskunnallisella tasolla jo yhteiskuntajärjestys ja seikat kuten turvallisuus ja sosiaalinen tasa-arvo. Laajempia tekijöitä yhteiskunnassa, jotka vaikuttavat yksilötason mielen hyvinvointiin, ovat muun muassa koulutus- ja vapaa-ajanvietto mahdollisuudet, hyvinvointia tukeva ympäristö ja viheralueet sekä taloudellinen, fyysinen ja psyykinen turvallisuus. Lähempänä yksilöä ovat yhteisön ominaisuudet kuten naapurusto, sosiaaliset suhteet ja taloustilanne. Yksilö ei voi valita, mihin etniseen ryhmään tai sukupuoleen syntyy, myös terveydentila tai seksuaalinen suuntaus voivat vaikuttaa mielenterveyteen, vaikka yleensä ne eivät ole omasta tahdosta kiinni. Lopulta yksilön mielen hyvinvointia suojaavat kolmeen kategoriaan luokiteltavat tekijät, jotka toteutuessaan voivat pehmentää muusta elämäntilanteesta johtuvia mielenterveyden haasteita, joita jokainen voi elämässään kohdata.

Tutkimuksissa vahvistetut ja MWIA työkalussa käytetyt mielenterveyttä suojaavat tekijät, joihin päätösten vaikutuksia tässä arvioinnissa peilataan, ovat 1.) itseohjautuvuuden ja autonomian vahvistaminen, 2.) osallisuutta ja yhteenkuuluvaisuutta edistävät tekijät, sekä 3.) pärjäävyyttä ja yhteisöllisyyttä tukevat mahdollisuudet. Yhteiskunnallisilla päätöksillä, joilla on vaikutusta alueen ihmisten toimintamahdollisuuksiin, on vaikutuksensa myös mielenterveyden suojatekijöiden toteutumiseen. (MWIA ss 16-22³)

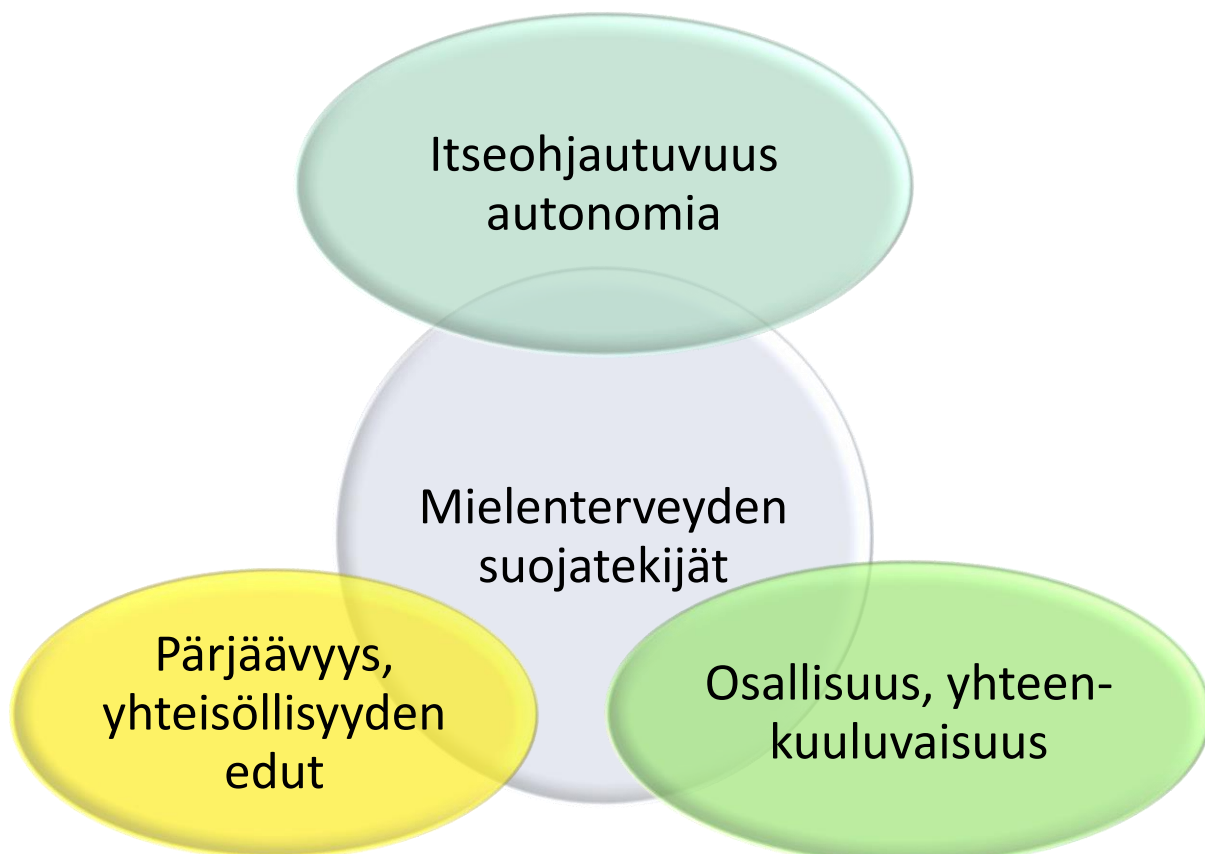
Huolellisella MIVA työllä saadaan ihmisten hyvinvoinnin paremmin huomioiva päätös, jolla voi olla pitkäaikaisia ja laaja-alaisia positiivisia vaikutuksia (Taulukko 1.).

Taulukko 1 Mielenterveysvaikutusten arviointi osana päätöksentekoprosessia

MIVA prosessi	Tuotos	Vaikutus	Toivottu tulos
Sidosryhmien kanssa havaitut päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutukset	Aineistopohjainen tulos yhteisesti hyväksytyistä suosituksista	Päätösvaihtoehtojen parantaminen positiivisten vaikutusten maksimoimiseksi ja negatiivisten minimoimiseksi	Päätöksen vaikutukselle altistuvien ihmisten mielen hyvinvoinnin huomioiva päätös; hyvinvoinnin lisääntyminen yksilö-, yhteisö-, ja kaupungin-tasolla

Mielenterveyden suojatekijät

1. Itseohjautuvuus, autonomia
 - Ympäristön mahdollistama aktiivisuus ja osallistuminen
 - Mahdollisuudet valita itseä kiinnostavaa toimintaa ja toteuttaa luovuuttaan
 - Mahdollisuudet asettaa ja saavuttaa omia tavoitteitaan
2. Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus
 - Taustasta riippumattomat, tasavertaiset osallistumismahdollisuudet
 - Mahdollisuudet vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon
 - Mahdollisuudet osallistua kulttuurielämään, harrastusryhmiin, vapaaehtoistyöhön
3. Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
 - Kriisivalmiutta kohentavan, läheisen luonto- ja paikkasuhteen mahdollistava ympäristö
 - Mahdollisuus muodostaa sosiaalisia verkostoja, jotka tukevat vaikeuksissa
 - Mahdollisuudet oppia selviytymistä kehittäviä tietoja ja taitoja

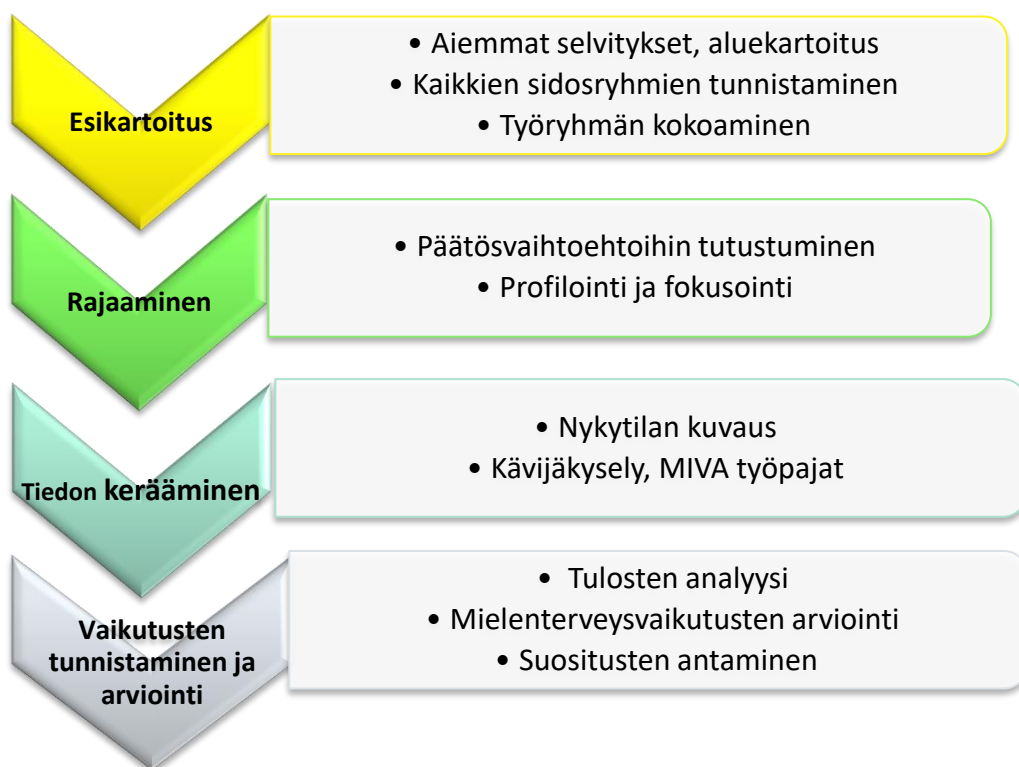

Lähde: Mental Wellbeing impact assessment³

Lapinlahden MIVA arviointiprosessin kulku

MWIA (MIVA) prosessin vaiheet ovat pähkinänkuoressa esiselvitys (*screening*), rajaaminen (*scoping*), arviointi (*appraisal*), vaikutusten indikointi (*indicators*) ja suositukset (*formulating*).

Nykytilan kartoitus ja esiselvitysvaiheet on tehty yhdessä nykyisten toimijoiden kanssa. Näin päättäjät ja päätösten vaikutuksen alaiset henkilöt ovat tietoisia siitä, mistä ollaan päättämässä. Nykytilan kuvauksen tiedot on saatu nykyisiltä toimijoilta.

Lapinlahden MIVA pilotoinnin vaiheet toukokuu 2022 - lokakuu 2022.

Listaus Lapinlahden MIVA prosessista ja vaiheisiin kulunut aika-arvio. Vaiheet eivät olleet selkeärajaisia vaan osittain päällekkäisiä. Tämän laajuiseen arviointityöhön meni aikaa n. 5 kk (1 selvittäjä, n 50 % työpanos).

1. Esikartoitus (*screening*, ss. 49- 64) ~ 1 vk
 - Ennen varsinaisen arviointiprosessin aloittamista
 - Sidoryhmätyöryhmän kokoaminen, järjestäytyminen ja suunnittelu
 - Päätösvaihtoehtoihin tutustuminen
2. Rajaaminen (*scoping*, ss .68-72) ~ 2 vk
 - Vaikutuksille alttiiden ihmisryhmien profilointi ja rajaus
 - Alueselvitys: alueen erityispiirteet ja vaikutusten alueellinen ulottuvuus
 - Arviointityöstä tiedottaminen
 - Päätösvaihtoehtojen rajaaminen

3. Arviointiaineiston kerääminen (*appraisal* ss. 72-79) ~ 2: kk:n aikana
 - Kirjallisuusselvitys (mitä mielenterveyteen liittyviä selvityksiä on tehty?)
 - Kävijä/asukas/sidosryhmä kysely (netissä)
 - Työpajat, avainhenkilöhaastattelut ja keskustelutilaisuudet
 - Asiantuntijoiden kuuleminen
 - Muun aineiston kerääminen; hankeraportit, kävijätilastot tms.
 - Nykytilan kuvaus ja mielenterveysvaikutusten tunnistaminen
4. Vaikutusten arviointi ja suositukset (*formulating*, ss. 79-125) ~ 1,5: kk
 - Aineiston analyysi / päätösvaihtoehto, kolme vaikutustasoa:
 - i. kohderyhmän-, yhteisön- ja kaupungin(osan)tasot.
 - ii. aika ulottuvuus: onko vaikutus lyhyt, väliaikainen tai pysyvä
 - Vaikutusten arvioiminen suhteessa päätösvaihtoehtoihin
 - Tuloksista tiedottaminen sidosryhmille
 - Indikaattoreiden luominen
 - Suositusraportti

Vaiheiden kuvaus

1. *Esiselvitys*. Ennen varsinaista arviointityötä tehtiin [nykytilan kartoitus](#)⁸. Esiselvitysvaihe sisälsi työsuunnitelman tekemisen ja aikatauluttamisen, MWIA työkaluun tutustumisen ja päätösvaihtoehtojen selvittämisen. Vaihe kirkasti selvitystyön laajuuden; millaisia päätösvaihtoehtoja kaupungin asettama selvitystyöryhmä esittää, ja mihin ihmisryhmiin ja kuinka laajalti ne tulevat mahdollisesti vaikuttamaan. Vaiheen loppupuolella arviointityön alkamisesta tiedotettiin Lapinlahti yhteisölle ensin henkilöstön viikkokokouksessa ja myöhemmin alkavista työpajoista myös laajemmin eri tiedotuskanavilla. Alusta asti ihmisiä pyydettiin mukaan osallistumaan hankkeeseen joko työryhmän jäsenenä tai tulella avoimeen työpajaan myöhemmin. **MIVA työryhmään** saatiin 6 aktiivista henkilöä, jotka edustivat eri sidosryhmiä: työntekijä, vapaaehtoinen, huonevuokralainen, Lähde Oy:n, Pro Lapinlahti mielenterveysseura ry:n ja Osuuskunta Tilajakamon edustajat. Työryhmä kokoontui neljä kertaa.
2. *Rajaaminen*. Kohderyhmien tunnistamisen ja rajaamisen kannalta nykymallin avaaminen ja mielenterveysvaikutusten arvioiminen oli oleellinen vaihe. Lapinlahden sidosryhmistä koostuneessa työryhmässä teimme myös kävijäprofilointia ja tunnistimme erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat ihmisryhmät. Nykytilan kartoituksessa selvisi, että Lapinlahti työllistää huomattavan määrän osatyökykyisiä tarjoten eräänlaiset 'välityömarkkinat' työssä kuntoutuville työkokeilijoille ja työmarkkinatukitoimien piirissä oleville henkilöille. Myös eläkeläisten osuus vapaaehtoistyössä ja monissa ryhmäharrastuksissa on merkittävä. Mielen hyvinvointia edistävän harrastustoiminnan maksuttomuus on tuonut toimintaan mukaan paljon vähävaraisia, jotka hekin haettiin arviointiin. Lisäksi maahanmuuttajat ja yksinäiset ovat löytäneet Lapinlahden matalan

kynnyksen toimintamuodot, joten **haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset** otettiin kokonaisuutena yhdeksi isoksi ryhmäksi. (ks. Nykytilan kuvaus⁸).

Lisäksi Helsingin kaupungin terveys- ja hyvinvointivaikutusten ennakoarviointi ohjeistuksen mukaisesti otettiin mukaan **lähialueen asukkaat, lapset ja nuoret sekä perheet**, koska päätöksellä on vaikutuksia mm harrastamiseen, yhteisöllisyyteen, virkistäytymiseen sekä osallisuuteen⁷.

3. *Tiedon kerääminen.* Tiedon keräämisen 'punaisena lankana' oli osallisuus ja Lapinlahden sidosryhmien osallistaminen. Tiedon keruu alkoi välittömästi hankkeen alkamisesta kertovan Lapinlahden avoimen MIVA infotilaisuuden jälkeen (18.5.2022). Lapinlahden Lähteen viikoittaisissa henkilöstökokouksissa MIVA hankkeen vaiheista ja tulevista työpajoista ja kyselystä tiedotettiin säännöllisesti. Lisäksi Lapinlahden tiedotuskanavissa Facebookissa ja Instagramissa asiaa pidettiin esillä. Osan aineiston keruusta jaoimme työryhmässä. Kyselylomakkeen kysymyksiä pohdittiin yhdessä, samoin työpajojen fasilitointiin osallistui sidosryhmien edustajia. Lapinlahden kaikille kävijöille suunnattu WeproPol **kysely**⁹ avattiin 21.6. ja se oli auki 1.8. asti. Vastauksia kertyi 164 kpl. Kyselyssä oli yhteensä 27 kysymystä, joista 16 oli monivalinta- ja 9 avokysymyksiä ja 2 muuta tyyppiä. Koko kysely on Liitteessä 1. Toinen oleellinen tiedonhankkimiskanava oli sidosryhmätyöpajat, joita järjestettiin 7 kpl: yleinen kaikille, vuokralaisille, vapaaehtoisille, Osuus-kunta Tilajakamolle, Alvila-kodin asukkaille, Autismisäätiölle, Miitti- hankkeen vieraskieliselle kohderyhmälle. Kattavan aineiston kerääminen ei olisi ollut mahdollista ilman Lapinlahti yhteisön avainhenkilöiden avuliasta yhteistyötä; kävijätilastot, hankeraportit, strategiasuunnitelmat yms. dokumentit on ollut helppo saada osaksi aineistoa. Tiedon kerääminen ajoittui välille 18.5.- 30.8.2022.
4. *Vaikutusten tunnistaminen, arviointi.* Kun mielenterveysvaikutusten arviointiin tarvittava aineisto oli kerätty, välivaiheena mielenterveyden suojatekijöiden ja hyvinvointia lisäävien mahdollisuuksien vaikutusten tunnistamiseen toimi mahdollisten vaikutusten asettaminen kysymysmuotoon, kuten:
 - **Itseohjautuvuus, autonomia:**
 - Onko nykyisellä toiminnalla jatkumisen mahdollisuuksia, jos vuokrat nousevat ja/tai tilojen käyttötarkoitus muuttuu?
 - Onko nykyisenkaltaisia valinnanmahdollisuuksia?
 - Säilyykö tuttu ja turvallinen toimintaympäristö?
 - Onko lähiluonto ja sen virkistyskäyttö uhattuna?
 - **Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus:**
 - Menetetääkö osallisuuden mahdollisuudet?
 - Siirtyykö päätäntävalta toimijoilta itseltään toisaalle?
 - Miten käy työpaikoille ja työmahdollisuuksille?
 - Otetaanko kohderyhmät mukaan toimintojen suunnitteluun muutosvaiheissa?
 - Onko kokoontuminen ja erilaisiin ihmisiin tutustuminen mahdollista?
 - Miten vaikuttaa kaupallisuuden lisääntyminen?
 - Muuttuuko 'paikan henki' ja kulttuurihistoriallinen jatkumo?

- **Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut:**

- Tuntevatko eri kohderyhmät itsensä vielä tervetulleiksi?
- Ovatko toiminnan mahdollisuudet kaikille avoimia?
- Säilyvätkö mahdollisuudet vapaaehtoistyöhön, kulttuuriin, harrastus- ja virkistystoimintaan?
- Onko vähävaraisilla/osatyökykyisillä/ikäihmisillä/eri vähemmistöillä vastaavat mahdollisuudet kehittää taitojaan ja harrastaa?

Kävijäkyselyn tuloksia analysoi kaksi arvioijaa (Taina Laaksoharju ja Juhana Heikkilä) luotettavuuden parantamiseksi. Työpajojen tulokset analysoi yksi arvioija. Tulokset taulukoitiin mielenterveyden suojatekijöiden mukaisesti kolmeen eri kategoriaan (1. Itseohjautuvuus, autonomia, 2. Osallisuus, yhteenkuuluvaisuus, 3. Pärjäävyys, yhteisöllisyyden edut). Kategorisoinnin jälkeen tuloksia tarkasteltiin suhteessa eri päätösvaihtoehtoihin ja niiden mukanaan tuomiin mahdollisiin muutoksiin. Tulostaulukoinnit suhteessa ko. päätösvaihtoehtoon tehtiin aineistolähtöisen analyysin jälkeen muodostaen samalla aineistopohjaisia suosituksia ja indikaattoreita. Viimeisenä tehtiin riskianalyysi ja koontitaulukko, jossa tiivistetysti koko analyysin keskeinen tulos (+, -, 0) tähän päätösvaihtoehtoon ja suositus.

Tässä ennakoarvioinnissa päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutuksia arvioitiin kävijöihin vaikuttavien, mahdollisten konkreettisten muutosten kautta. Nykytilan kuvauksessa saatiin kattava tilannekatsaus siihen, miten nykytoiminta toteutuu mielen hyvinvointia ylläpitävien suojatekijöiden näkökulmasta. Esimerkiksi seuraaviin mielenterveyden suojatekijöihin vaikuttaviin muutoksiin kiinnitetään huomiota päätösvaihtoehtoja tarkastellessa:

1. Peruskorjauksen vaikutukset

- Vaikutukset mahdollisista toiminnan katkoista
- Häiriön määrä: Remontin kesto ja sektoreiden laajuus?
- Salliiko remonttimalli osallisuuden?

2. Fyysisten edellytyksien (tilat ja ulkoympäristö) muutokset

- Uudisrakentamisen vaikutukset puiston käyttöön?
- Tilojen riittävyys yleishyödylliseen ja ilmaiseen toimintaan?
- Tilojen terveellisyys vanhassa rakennuksessa?
- Tilojen soveltuvuus esim. aistiyliherkille?
- Vaikutukset osallisuuteen, mm. ilmaisen toiminnan määrään?
- Vaikutus avoimien tilojen saatavuuteen yleishyödyllistä toimintaa ajatellen?

3. Tilavuokrien nousu

- Vaikutus kulttuuriväen mahdollisuuksiin vuokrata edullista työtilaa?
- Yleishyödyllisten toimijoiden riippuvuus rahoituksesta kasvaa?
- Vuokrahintojen nousu nostaa hyvinvointipalveluiden hintaa?
- Tilavuokrien hinnannousu muodostuu taiteilijan kukkarolle liialliseksi?
- Vaikutus pienten hyvinvointiyrittäjien hintoihin ja omaan maksukykyyn, mahdollisten hinnannostojen vaikutukset asiakkaisiin?

4. Kaupallisen toiminnan lisääntyminen

- Vaikutus 'paikan henkeen' ja rauhan kokemukseen?
- Vaikutukset vähävaraisten toimintamahdollisuuksiin ja inklusiivisuuteen?
- Ilmaiset harrastusmahdollisuudet ja tapahtumat muuttuvat maksulliseksi?
- Kaupallisuus kiertotaloutta edistävien kirpputorien tilalle tai rinnalle?

5. Nykytoiminnan jatkuvuus

- Toimijoiden vaihtumisesta tai resurssien pienenemisestä johtuva tarjonnan väheneminen?
- Jatkuvuuden sekä ennustettavuuden puutteesta johtuva epävarmuus?
- Pysyvä konseptin muutos ja sen vaikutus paikan kulttuurihistorialliseen henkeen?

Mielenterveysvaikutusten MIVA –kaava

Kun tehdään mielenterveyden ennakoarviointia dynaamisiin kohteisiin, joissa on monipuolisia toimintoja, voidaan mielenterveysvaikutuksia arvioida toteutuvien toiminnan mahdollisuuksien eli tarjoumien näkökulmasta. Tässä selvityksessä James J. Gibsonin (1977¹⁰) luomaa tarjouma teoriaa (*affordance theory*) on hyödynnetty koska ollaan tekemässä päätöksiä, jotka vaikuttavat ihmisten tarpeisiin vastaviin toiminnan mahdollisuuksiin. Tarjoumat, jotka ihminen havaitsee tarpeisiinsa nähden sopiviksi, ovat ympäristöstä löytyviä mahdollisuuksia, jotka aikaansaavat toimintaa, mikäli sisäiset tai ulkoiset esteet eivät estä toimintaan ryhtymistä.

Esimerkkejä mielen hyvinvoinnin suojaajatekijöihin liittyvistä tarpeista ja niihin vastaavat tarjoumat:

1. *Paikassa on kiva kahvila ja minun tekee mieli kahvia, menenpä kahville* (autonomia)
2. *Työkykyni on ollut masennuksen ja ahdistuneisuuden vuoksi heikko, mutta haluan silti tehdä työtä voimieni mukaan toipumiseni edistämiseksi. Hieno, että Lapinlahdessa on työkokeilumahdollisuus ymmärtävässä ilmapiirissä.* (Autonomia, osallisuus, yhteisöllisyyden edut, pärjäävyys)
3. *Perheessäni on ollut riitaa, haluan selvittää ajatuksiani ja tarvitsen siihen rauhallista luontoa ja mieluiten merimaiseman, istunpa tähän kalliolle miettimään* (autonomia, pärjäävyys)
4. *Olen yksinäinen, mutten uskalla osallistua mihinkään ryhmään, missä pitäisi olla aktiivinen ja osata jotain. Menen katsomaan, onko Lautapeli-illassa kivoja tyyppejä.* (autonomia, osallisuus, yhteisöllisyys)
5. *Haluaisin harrastaa jotain liikuntaa, mutta rahat ovat tiukalla eikä minulla ole sopivia urheiluvästeitakaan. Onneksi Lapinlahdessa on ilmaisia joogatunteja kesäisin, ja ehkäpä kokeilen argentiinalaista tangoakin kansainvälisessä porukassa, tukee ehkä kieliharjoitusta samalla.* (autonomia, osallisuus, pärjäävyys, yhteisöllisyys)
6. *Kärsin nykyajan vaatimuksista ja olen ilmastoahdistunut. Haluan säästää luontoa ja edistää kiertotaloutta, oikeasti toimia ympäristön hyväksi. Lapinlahdesta löysin saman arvomaailman jakavia ihmisiä, ja nautin kun saan tehdä vapaaehtoistyötä kirpputori Patinassa sekä tapahtumissa arvojeni mukaan.* (autonomia, osallisuus, pärjäävyys, yhteisöllisyyden edut)

Käyttäytymistämme ohjailee erilaisten valinnanmahdollisuuksien kirjo. Erilaisista tarjoumista valitsemme sen hetkisiin tarpeisiimme parhaiten sopivat tarjoumat automaattisen ja usein tiedostamattoman valintaprosessin jälkeen. Valinnassa vaikuttavat odotukset ja spekulatiot mahdollisista valinnan seurauksista tulevaisuudessa. Tarjoumaan eli toiminnan mahdollisuuteen tarttuminen voi avata uusia toiminnanmahdollisuuksia, joiden tulisi sopia omien arvojen mukaisiin korkeamman tason elämäntavoitteisiin. Lapinlahden lähde on hyvä esimerkki ympäristöstä, jossa hyvin monenlaiset tarpeet voivat tulla tyydytetyiksi, sillä tarjoumia toimintaan on runsaasti ja paikkaan tutustumisen prosessissa uusia mahdollisuuksia avautuu jatkuvasti. Vapaa ja varallisuudesta riippumaton valinnanmahdollisuus runsaasta tarjonnasta helpottaa osallisuutta, auttaa vahvistamaan autonomiaa sekä pärjäävyyttä.

Usein ihmiselle, jonka henkiset voimavarat ovat heikentyneet, riittää tieto, että on olemassa paikka, jossa toiminta ja osallistuminen on mahdollista, jos vointi on jonain päivänä riittävän hyvä.

Heikommassa asemassa olevien ihmisten osallisuuden kasvaminen alkaa usein pitkästäkin seurantajak-sosta, jolloin henkilö vain seuraa paikan tarjontaa ja tapahtumia osallistumatta mihinkään. Hän saattaa vieraillla paikan päällä satunnaisesti, jos ympäristö on kutsuva ja miellyttävä, kuten luontoa sisältävä Lapinlahti on kahviloineen, merinäköaloineen ja vanhoine puistoineen. Aluksi monet paikan tarjoumista ovat piilossa joko siksi, ettei paikka ole vielä riittävän tuttu, tai siksi, ettei niille ole syntynyt vielä tarvetta, jolloin niitä ei havaitse (*hidden affordances*). Havaitut tarjoumat huomataan ja kun tarve on noussut riittävän suureksi, ne aikaansaavat toimintaa eli osallistumista. Lapinlahden MIVA arvioinnissa on hyödynnetty tarjoumateoriaa mielenterveyttä ylläpitävien fyysisten toiminnan mahdollisuuksien tarkastelussa alla olevan yhtälön mukaisesti.

Mielenterveyttä ylläpitävien mahdollisuuksien arviointi yhtälö:

Arvioinnissa lähdettiin liikkeelle kohderyhmäkohtaisesti paikan fyysisistä tarjoumista (tilat ja ympäristö), jotka mahdollistavat toimintaa henkilöille, joilla on siihen sisäinen tarve kuten ihmisten tapaaminen, taiteesta nauttiminen tai itsensä toteuttaminen vaikkapa harrastuksen parissa. Kun fyysisiin tarjoumiin lisätään paikassa toimintaa tarjoavien järjestäjien tarjonta, saadaan arvio nykytilanteen mielenterveysvaikutuksista. Seuraavaksi kerätään aineisto eri päätösvaihtoehtojen tarkasteluun keskittymällä konkreettisiin asioihin, jotka voivat päätöksen toteutuessa muuttaa kohderyhmän aiempien toimintamahdollisuuksien toteutumista pitkällä tai lyhyellä aikavälillä. Vaikutus mielen hyvinvointiin voi olla +, – tai 0. Arvio muodostuu yhteistyössä kohderyhmän kanssa keskustellen, työpajoissa tai kyselytutkimuksella. Lopuksi muodostetaan päätösvaihtoehtoihin suositukset sekä ehdotetaan sopivaa indikaattoria päätösvaikutuksen seurantaan.

Tarkastellaan ihmisryhmää X

MIELENTERVEYTTÄ YLLÄPITÄVÄN TOIMINNAN MAHDOLLISTAVAT FYYSISET TARJOUMAT
(tilat, ympäristö)

+

TOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA TOIMINNANTUOTTAJAT,
joilla yhteys mielenterveyden suojatekijöiden toteutumiseen

=

Nykytila: MIELENTERVEYDEN SUOJAVAIKUTUS IHMISRYHMÄÄN X

+ / - / 0

MUUTOS EDELLISIIN PÄÄTÖSVAIHTOEHDOSTA X

=

PÄÄTÖKSEN MIELENTERVEYSVAIKUTUSTEN ARVIO

↓

SUOSITUKSET JA INDIKAATTORIT

Arvioitavat päätösvaihtoehdot

MIVA arviointiin otettiin mukaan neljä vaihtoehtoista skenaariota tulevaisuudesta. Mukana ovat nykytilanteen jatkumista kuvaava vaihtoehto **VE1** 'Minisaneeraus nykytoiminnalle', ideakilpailuun osallistuneen kiinteistöasakeyhtiö NREP:n ehdotus 'Lapinlahden kevät' vaihtoehtona **VE2**, sekä kaupungin asettaman selvitystyöryhmän ehdotus Lapinlahden kiinteistöyhtiöstä (toimintamalli **VE3** A/B/C s.39-57¹¹). Neljäntenä mukana on nykytoimijoiden esittämä '**Lapinlahti 360**' esitys.

Kaupungin tilaama selvitystyöryhmä arvioi raportissaan eri vaihtoehtojen hyviä puolia ja haasteita. Haasteissa ei kuitenkaan ollut kävijänäkökulmaa, eikä arvioitu mahdollisia vaikutuksia mielen hyvinvoinnin näkökulmasta.

MIVA arvioinnissa mukana olevat päätösvaihtoehdot

(suluissa Selvitystyöryhmän raporttiin viittaavat sivunumerot):

1. VE1 – "Minisaneeraus nykytoiminnalle" (s. 33-34)

- Ratkaisussa kaupunki omistaa rakennukset ja maa-alueet ja jatkaa vuokranantajana kuten tähänkin saakka. Nykytoimijat jatkavat, ja vain välttämättömät saneeraustoimet tehdään. *"Vaihtoehto tarkoittaa sitä, että vanhoille rakennuksille suoritettaisiin kaupungin teettämän hankesuunnitelman mukaisesti ne korjaustoimet, jotka on tehtävä, jotta rakennukset saatetaan nykyistä käyttöä varten terveelliseksi ja turvalliseksi (ns. 0-korjaus). Tämän jälkeen kaupunki jatkaisi vuokraamista olemassa olevilla päävuokralaisille hyvin matalalla vuokralla. Tässä ratkaisussa uudisrakentamista ei osoitetaisi alueelle ja olemassa oleva toiminta jatkuisi nykyisellään nykyisten päävuokralaisten toimiessa operaattoreina."* (s. 32)

2. VE2 – "Lapinlahden kevät" -tyyppinen ratkaisu (s.35-36)

- Tässä vaihtoehdossa tarkastellaan ideakilpailuun ainoana osallistuneen NREP:n ehdotuksen mielen-terveysvaikutuksia. Ehdotuksessa rakennukset myydään NREP:lle, joka saneeraa rakennukset perusteellisesti lisäten mm hissit. Suunnitelmassa Lapinlahden reuna-alueille sijoitetaan uudisrakennuksia, joihin tulisi palveluasumista ja hotelli ja itse sairaalarakennukseen tulisi mm. museo, hostelli ja työtiloja. Alueen on tarkoitus tuottaa elämyksiä kaupunkilaisille ja merellistä majoitusta matkailijoille. Puisto jäisi avoimeksi virkistysalueeksi.¹²

3. VE3 – Selvitystyöryhmän A/B/C ehdotus (s. 39-57)

- (A) Enemmistöosuus kiinteistöyhtiön osakkeista myydään sijoittajille, jotka sitoutuvat yhtiölle määriteltyihin tavoitteisiin ja tehtäviin.
- (B) Kaupunki jää kiinteistöyhtiön omistajaksi ja tukee toimintaa osoittamalla hankkeeseen liittyvien uudiskiinteistöjen maavuokrat(/myyntihinnat) kohteelle.
- (C) Kiinteistöyhtiö tai kaupunki myy saneeratut rakennukset markkinaehtoisesti sijoittajille ilman erityisiä sijoittajia koskevia vaatimuksia, jos ehdot täyttäviä sijoittajia ei löydy. Lisäksi NREP Oy:lle Lapinlahden aluetta koskeneen kilpailun voittajana osoitetaan suunnitteluvaraus Lapinlahden sairaala-alueen ulkopuolelta Salmisaaren voimalaitoksen ja Lapinlahden väliseltä alueelta. Lähtökohtana on Kiinteistö Oy Lapinlahden perustaminen siten, että kaupunki omistaisi yhtiön aluksi kokonaan ja sijoittaa tarvittavan alkupääoman. Kiinteistöyhtiöön valitaan osakkaita, jotka vastaavat remontinaikaisiin ja sen jälkeisiin resurssitarpeisiin, ja jotka sitoutuvat yhtiölle määriteltyihin tehtäviin. Kiinteistö Oy Lapinlahden jatko päätetään niin sanotun kehitysjakson jälkeen kolmen (3) vuoden kuluessa sen perustamisesta.

Tässä vaihtoehdossa toiminnalle määritetään yhtiöjärjestyksessä raamit, ja vuokralaiset määräytyvät sekä soveltuvuuden että maksukyvyyn mukaan kaupallisiin ja ei-kaupallisiin.

- Perustettavan kiinteistöyhtiön jaetut, toimintaa ohjaavat arvot:
 - *Rakennus- ja kulttuurihistorian vaaliminen*
 - *Luontoarvojen kunnioitus*
 - *Mielen hyvinvointi säilytetään osana alueen toiminnallista identiteettiä*
 - *Alueesta kehitetään kaikille avoin ja helposti lähestyttävä*
 - *Taloudellisesti kestävä sekä läpinäkyvä hallinnointi ja operointi* (s. 39)

Selvitystyöryhmä esittää raportissaan, että ”Vanhat rakennukset saneerataan perusteellisesti rakennushistoriaa kunnioittaen, osittain modernisoiden sekä mahdollisimman pitkää häiriötöntä teknistä käyttöä tavoitellen. Peruskorjaus suoritetaan kahdessa vaiheessa. Uudisrakentaminen rajoittuu pienimitakaavaisesti nykyisen tuetun asumisen täydentävään pihapiiriin soveltuvaan rakentamiseen puistoalueella.” (s. 48)

VE3: Kiinteistö Oy Lapinlahden yhtiöjärjestykseen ja osakassopimukseen (ja mahdollisesti maanvuokrasopimukseen) kirjattavat tavoitteet ja tehtävät (s. 60):

1. *Rakennukset saatetaan teknisesti toimintakuntoiseksi sekä terveelliseksi rakennushistoriaa kunnioittaen. Saneerauksessa huomioidaan nykytavoitteet esteettömyyden ja hiilineutraalisuuden osalta.*
2. *Kiinteistöjen tiloissa harjoitetaan pitkäjänteisesti ja monipuolisesti henkiseen- ja fyysiseen hyvinvointiin, mielenterveyden edistämiseen, yhteisöllisyyden lisäämiseen, pienyrittäjyyteen, matalan kynnyksen liikuntaan ja kulttuuri- sekä taidetarjontaan liittyvää yritystä ja yhdistystä sekä start up toimintaa ja tapahtumia.*
3. *Kiinteistöjen alueella on myös alueella kävijöille avointa yhteistilaa sisällä ja ulkona.*
4. *Kiinteistöt palvelevat yleisöä myös kahvila, ravintola-, näyttely- ja kokoontumistiloina sekä pienyhtiöiden co-working tiloina ja työpajoina.*
5. *Nykyisille toimijoille tarjotaan ensisijaisesti mahdollisuus toimia kiinteistössä tulevaisuudessa saneeratuissa tiloissa. Yhtiö huolehtii sisällöltään tavoitteen mukaisen toimintakirjon vuokrauksesta ja tapahtumien järjestämisestä kiinteistöihin yhdessä vuokralaisten kanssa.*
6. *Toiminta on taloudellisesti kiinteistönomistajalle kannattavaa ja vuokraukset tehdään markkinahintaan, jos tilojen tulevat omistajat eivät omien tilojensa osalta toisin päättä.*
7. *Kiinteistön omistajina ovat sijoittajat, jotka haluavat kantaa yhteiskunnallista vastuuta ja ovat halukkaita ylläpitämään ja tukemaan yhtiöjärjestyksessä ja osakassopimuksessa määriteltyä toimintaa.*

Lainaukset: [Lapinlahti selvitys 20210122.pdf \(hel.fi\)](#)

4. Lapinlahti 360 -ehdotus^{13,14}

- Perustetaan Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahti, jossa Helsingin kaupunki on mukana. Nykytoimijat ovat mukana yhtiössä, lisäksi mukaan tulee perustettava Lapinlahti säätiö, jonka ”tarkoituksena on edistää helsinkiläisten mielenterveyttä tukemalla Lapinlahden sairaalan rakennusten ja puiston käyttöä mielenterveyden edistämisen keskuksena”¹⁵
- Selvitystyöryhmän ehdottamassa mallissa tulevaisuuden tavoitteet ja lähtökohdat ovat suurelta osin yhteneväiset Lapinlahti 360 -ehdotuksen kanssa. Korjaus- ja entisöintitoimenpiteitä ohjaa säilyttävän korjauksen periaate, jossa pyritään hyödyntämään perinteisiä menetelmiä ja työ suoritetaan vaiheittain oppimalla siten, ettei toimintaan tule keskeytyksiä.

MIVA tulostaulukot ja suositukset

Työpajojen ja keskustelutilaisuuksien tulokset on koottu luettavuuden helpottamiseksi tulosliitteeseen raportin loppuun (Tulosliite ss 35-64.).

Päätösesityksen vaikutukset laajempiin mielenterveyttä ylläpitäviin yhteiskunnallisiin rakenteisiin:

Laajemmat mielenterveysvaikutukset	Mahdollinen vaikutus	Suositus
1. Laadukas elinympäristö	1. Lisääntyvä käyttö voi aiheuttaa kulumista -	1. Puistoa tulee suojella liialta kulumiselta
2. Pääsy viheralueille	2. Puiston avoimuus säilyy +	2. Tärkeää lähialueen asukkaille
3. Taloudellinen turvallisuus	3. Ilmaisen ja edullisen toiminnan mahdollinen väheneminen -	3. Ilmaistoimintojen ja tapahtumien määrää tulee seurata
4. Mielekkäät vapaa-ajanvietto mahdollisuudet	4. Osallistumisen mahdollisuuksien väheneminen -	4. Toimintamahdollisuuksien kirjoja tulee seurata
5. Hyvälaatuinen ja edullinen ruoka	5. Viljelytoiminnan jatkuminen +, edullinen lounasravintola työssäkäyville 0	5. Ravintolapalveluiden laatuun ja hintaan tulee kiinnittää huomiota ja varmistaa myös yhteisöviljelyn mahdollisuus heikommassa asemassa oleville
6. Tasa-arvo	6. Avoin kokoontumistila hankkeiden käytössä voi vähentyä -	6. Yleishyödyllisten yhdistysten avoimessa käytössä olevien tilojen riittävyys tulee varmistaa
7. Paikallisdemokratia	7. Kokeilukulttuurin jatkuvuus? +/-/0	7. Perinne ruohonjuuritason yhteisöllisestä toiminnasta voidaan säilyttää osallistamalla yhteisö jo suunnitteluvaiheessa
8. Julkisten palveluiden saatavuus	8. Julkisia palveluja täydentävien ja yhteistyöllä tehtävien toimintojen jatkuvuus?	8. Yhteistoimintaa kaupungin kanssa voi syventää ja kehittää
9. Koulutusmahdollisuudet	9. Täydentävä, yleissivistävä kurssi- ja luentotoiminta +	9. Statusta mielenterveyden edistäjänä voidaan vahvistaa ja lisätä koulutustoimintaa sekä ympäristökasvatusta
10. Syrjintään puuttuminen	10. Esteellisyyksien poistaminen	10. Monikulttuurisen toiminnan jatkamisen varmistaminen ja fyysisten esteiden poistaminen talosta

Linkki aineistoon: [LapinlahdenmielenterveysvaikutusDATA](#)

Aineisto (evidenssi)	
Aiemmat aineistot	MIVA prosessin aikana tuotettu
1. Opinnäytetyöt	6. Työryhmätyöskentelyn rajaukset
2. Hankeraportit ja kävijäpalautteet	7. MIVA työpajat ja keskustelutilaisuudet (7 kpl)
3. Kävijä- ja tapahtumaseurantatilastot	8. Kävijäkysely (N=164)
4. Kehityshankkeet, strategiat ja ideapaperit	9. Avainhenkilöiltä pyydetty ajankohtaiset tiedot
5. Internetsivut	10. tTulosten julkistamistilaisuus (suosituskeskustelu 10.10.2022)
Tulokset esitetty Lapinlahden Nykytilan kuvaus - raportissa	Tulokset tässä raportissa

Päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutusten koontitaulukoissa päätösvaihtoehdot ovat: VE1 – ”Minisaneeraus nykytoiminnalle”; Ratkaisussa kaupunki omistaa rakennukset ja maa-alueet ja jatkaa vuokranantajana kuten tähänkin saakka. Nykytoimijat jatkavat, ja vain välttämättömät saneeraustoimet tehdään. VE2 – ”Lapinlahden kevät” -tyyppinen ratkaisu, jossa rakennukset myydään NREP:lle, joka saneeraa rakennukset perusteellisesti, mahdollisesti rakentaa uudisrakennukset ja operoi ja vastaa jatkossa alueen toiminnasta. VE3 – Selvitystyöryhmän A/B/C ehdotus, jonka lähtökohtana on Kiinteistö Oy Lapinlahden perustaminen. Kaupunki omistaisi yhtiön aluksi kokonaan ja sijoittaa tarvittavan alkupääoman. Kiinteistöyhtiöön valitaan osakkaita, jotka sitoutuvat yhtiölle määriteltyihin tehtäviin. Neljäntenä vaihtoehtona on Lapinlahti 360 ehdotus, jossa perustetaan Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahti, jossa Helsingin kaupunki on mukana. Nykytoimijat ovat mukana yhtiössä, lisäksi mukaan tulee perustettava Lapinlahti säätiö, jonka tarkoituksena on mielenterveyden edistäminen.

Päätösten mielenterveysvaikutusta on arvioitu aineistolähtöisesti toimintamahdollisuuksien muutoksiin peilaten 0 = ei vaikutusta, - = negatiivinen vaikutus, + =positiivinen vaikutus. Suositukset perustuvat mielen hyvinvointia tukevien mahdollisuuksien turvaamiselle ja indikaattorit on poimittu helpottamaan päätösvaikutusten seurantaan.

Päätösvaihtoehto: VE1 – ”Minisaneeraus nykytoiminnalle”		
Kohderyhmä	Mielenterveyden suojatekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (sulussa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset haavoittuviin ihmisryhmiin - Osatyökykyiset, vapaaehtoiset ja harjoittelijat - Mielenterveysongelmista kärsivät, aistiyliherkät ja yksinäiset - Vähävaraiset eläkeläiset, työkyvyttömät ja työttömät	Itseohjautuvuus, autonomia	0 Jos nykyiset valinnanmahdollisuudet säilyvät ennallaan, ei vaikutusta. Tulevaisuudesta huolestuneet voivat kokea huojennusta (2, 7, 8).
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0 Monet ovat tyytyväisiä, jos tilanne ja osallistumismahdollisuudet jatkuvat nykyisenkaltaisena (7, 8)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0 Pysyy entisellään, mikäli yhteisöllisyyttä tukeva ympäristö säilyy (kuten yhteisöviljely, vapaaehtoistyö, työpajat ja ilmaisluennot) (7,8).
Suosituks Laajempi yhteistyö kaupungin omien hyvinvointia tuottavien toimialojen kanssa; kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöverkosto jatkuvuuden ja riittävän kattavan kohtaanon takaamiseksi. Riski kääntyä negatiiviseksi, jos yhteisö kääntyy sisäänpäin 'puolustuskannalle' ja taloudelliset resurssit eivät riitä jatkuvien toimintojen ylläpitämiseen.		
Remontti: Lapinlahden rakennusten talotekniikassa on paljon korjausvelkaa, jonka kuittamiseen ei pidemmän päälle minisaneeraus riitä. Siksi on riskinä, että toimintamahdollisuudet alueella heikkenevät, jos rakennuksia ja niiden LVIS-järjestelmiä ei peruskorjata riittävästi. <ul style="list-style-type: none"> - Saneerauskohteiden yhteinen suunnittelu ja vaiheistus katkojen välttämiseksi ja melun rajaamiseksi - Osatyökykyisten ja oppilaitosten harjoittelijoiden työpanos osana remonttityövoimaa - Aistiherkkien toimintatilojen huomioiminen remontissa 		
Mittarit: <ul style="list-style-type: none"> - Tukityöllistettyjen ja harjoittelijoiden määrä /vuosi (koko talo) - Avoimen ja asukastilojen ja hankkeiden määrä - Avoimen ryhmätoiminnan ja ilmaistapahtumien määrä, kävijämäärät - Kävijäkyselyt ja palautteet 		

Päätösvaihtoehto: VE1 – ”Minisaneeraus nykytoiminnalle”		
Kohde-ryhmä	Mielenterveyden suoja-tekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset lapsiin ja nuoriin	Itseohjautuvuus, autonomia	0 Perheille soveltuvilla tapahtumilla, kulttuuritarjonnalla ja ulkoilumahdollisuuksilla virkistävä vaikutus. (7,8) Ilkivalta negatiivisen itseohjautuvuuden muotona kertoo siitä, etteivät nuoret ehkä koe osallisuutta ja yhteisöllisyyttä riittävästi. (9)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0 Avoim puisto ja avoimet tilat säilyvät kohtaamispaikkana eri ikäisille, mikä mahdollistaa nykyisen osallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden tason (7,8).
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0 Avoim puisto mahdollistaa nykyisenkaltaiset koulu- ja varhaiskasvatusryhmien vierailut, joissa paikkalähtöinen toiminta vahvistaa ja rakentaa lasten kehitystä tukevaa luontosuhdetta. (9)
Suosituks Lasten, nuorten ja perheiden palveluja tulisi edelleen parantaa Lapinlahdessa. Herkän puistoympäristön suojelemiseksi Lapinlahdessa voisi olla pysyvä Kaupunkiluontokeskus, joka toimisi myös luontokouluna.		
Mittarit: Palvelukartoituskysely alueen nuorisotaloille, kouluille ja päiväkodeille		
Lähialueen asukkaat	Itseohjautuvuus, autonomia	0 Ei vaikutuksia ulkoiluun ja puiston virkistyskäyttöön (8).
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0, (-) Resurssien puutteesta johtuva tarjonnan vähäisyys tai aukioloaikojen sopimattomuus voi vaikuttaa osallisuuteen negatiivisesti (7,8). Perheiden osallisuus jää nykytoiminnassa melko vähälle.
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0 Jos harrastusmahdollisuudet säilyvät ennallaan, ei vaikutuksia (8).
Suosituks Perheiden palveluja harrastusmahdollisuuksia tulisi parantaa (7, 8). Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kaivataan parannuksia. Virkistyskäytön kohentuminen edellyttää WC tiloja ja opasteita.		
Mittarit: Palvelukartoituskysely Kävijäseuranta		

Päätösvaihtoehto: VE2 – ”Lapinlahden kevät”

Kohde-ryhmä	Mielen terveyden suojatekijät	Päätöksen mielen terveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset haavoittuviin ihmisryhmiin - Osatyökykyiset, vapaaehtoiset ja harjoittelijat - Mielen terveysongelmista kärsivät, aistiyliherkät ja yksinäiset - Vähävaraiset eläkeläiset, työkyvyttömät ja työttömät	Itseohjautuvuus, autonomia	- Rauhan ja luontoyhteyden kokeminen heikkenee radikaalisti, mikäli uudisrakentamiselle annetaan tilaa. Jos päätösvalta ja hallinta siirtyy kiinteistösiirtäjälle, nykyiset työllisyyttä tukevat välityömarkkinat ja valinnanmahdollisuudet ovat uhattuina. Jos tiloja ei osoiteta haavoittuvien ihmisryhmien harrastusmahdollisuuksiin, he ovat vaarassa syrjäytyä. (7,8,9)
	Osallisuus ja yhteiskuuluvaisuus	- Jos tuttu ja turvallinen toimintaympäristö muuttuu, voidaan menettää nykyiset osallisuuden mahdollisuudet. Säilyykö yhteisöllisyyttä luovat vapaaehtoistyön mahdollisuudet? Haavoittuvat ryhmät saattavat lopettaa käyntinsä, jos päätäntävalta siirretään toimijoilta itseltään toisaalle, maksullisuus on osallistumisen edellytys, tai paikan 'henki' muuttuu (7,8).
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	- Jos ilmaiset harrastus- ja itsensä toteuttamisen mahdollisuudet loppuvat tai vähenevät, tällä on suora negatiivinen vaikutus, joka voi johtaa kärjistyviin mielen terveysongelmiin. Yhdenvertaisuus voi kärsiä, jos edullisemman vuokratason mukaan hinnoitellut hyvinvointipalvelut lakkaavat. Jos vuokrat nousevat ja tilojen käyttötarkoitus muuttuu, nykyisen Lapinlahti yhteisön toiminnan jatkuminen on kyseenalaista. Jos vähävaraisten mahdollisuudet kehittää taitojaan ja harrastaa vähenevät, riskit yksinäisyyden aiheuttamille negatiivisille kerrannaisvaikutuksille kasvavat (7,8,9)

Suosituksukset

Lisärakentaminen vääjäämättä tuhoaisi alueen rauhaa ja luonnon virkistysarvoa, joten sitä ei tulisi sallia. Massiivinen remonttimalli todennäköisesti karkottaisi valtaosan nykytoiminoista alueelta ja jopa päättäisi ne kokonaan, koska remontin aikaisesta toimintakatkosta Lapinlahdessa tulisi niin pitkä.

Mielen terveysvaikutusten näkökulmasta tätä vaihtoehtoa ei suositella, koska paikan kulttuurihistoriallinen jatkumo mielen terveyttä edistävänä paikkana on vaarassa katketa. Vaikka suunnitelmassa mainitaan yleishyödyllisen toiminnan jatkuminen, tiloista voi tulla eturistiiriitoja kaupallisen ja ei-kaupallisen välillä.

Mittarit:

- Yleishyödyllisen ilmaistoiminnan määrän sekä vapaasti ryhmien käytössä olevan asukastilan ja ryhmätoiminnan määrän muutos vertailut (ennen -jälkeen)
- Vuokratason vaikutus palvelurakenteeseen, hyvinvointipalvelujen hinta (ennen-jälkeen)
- Kävijäprofiilien seuranta (onko kävijöissä edelleen haavoittuvassa asemassa olevia?)
- Talkoo- ja yhteistoiminnan tarjonta ja määrä

Päätösvaihtoehto: VE2 – ”Lapinlahden kevät”		
Kohde-ryhmä	Mielen-terveyden suoja-tekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset lapseen ja nuoriin	Itseohjautuvuus, autonomia	– Lapsiryhmien puiston käyttö vaarantuu uudisrakentamisen vuoksi. Alueella on vähän luonnontilaisia ympäristöjä, joissa voi rakentaa hyvinvointia edistävää ja kehitystä tukevaa luontosuhdetta. (7,8)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	– Lapsille ja perheille soveltuvien ilmaistapahtumien ja kulttuuritarjonnan väheneminen voi aiheuttaa osallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden kokemuksen vähenemistä vähävaraisille perheille. (7,8)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	– Puistoalueen mahdollinen pieneneminen ja muutokset rakennusten avoimuudessa ja ilmaistarjonnassa voi estää nuorten ja lapsiryhmien kokoontumista ja täten ja estää yhteisöllisyyttä ja pärjäävyyden rakentumista. (4,5,7,8,10)
Suosituks		
<p>Lasten ja nuorten näkökulmasta erityisesti puiston suojeleminen kokonaisuutena avoimena ja rauhaisana on tärkeää. Elämyspalvelut eivät korvaa laadukasta leikkiympäristöä. Luontoleikit mahdollistava ympäristö tuottaa laaja-alaisia hyvinvointivaikutuksia. Yhteisöllisyyden ylläpitäminen tulee vaikeaksi, kun lähdetään tavoittelemaan voittoa sijoituksille, ja tulee mahdottomaksi pitää kiinni kulttuurihistoriallisesta mielenterveystyön jatkumosta. Näistä syistä tätä vaihtoehtoa eikä lisärakentamista ylipäätään suositella.</p>		
Mittarit:		
<ul style="list-style-type: none"> - Palvelukartoituskysely alueen nuorisotaloille, kouluille ja päiväkodeille - Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu. - Avoimen puistoalueen koko - Vierailevien lapsi- ja nuorisoryhmien käyntiseuranta 		
Lähialueen asukkaat	Itseohjautuvuus, autonomia	0, – Jos nykyinen puiston virkistysreitti pienenee, se vaikuttaa negatiivisesti omatoimisiin ulkoiluihin. Virkistys- ja kulttuuritarjonnan valinnanmahdollisuuksien väheneminen heikentää autonomian tunnetta ja mahdollisuuksia löytää omaa kasvua tukevaa toimintaa. (7,8)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	– Jos osallisuuden mahdollisuudet muuttuvat palveluiden kuluttamiseksi, se ei tuota vastaavia mielenterveyshyötyjä kuin mahdollisuus aitoon yhteenkuuluvaisuuteen. Kuinka varmistetaan, että vapaa kokoontuminen, asioihin vaikuttaminen ja erilaisiin ihmisiin tutustuminen on jatkossakin mahdollista? (7,8,9)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	– Mikäli vastaavaa väylää itsensä toteuttamiseen ja uusien taitojen hankkimiseen ei enää ole, pärjäävyys heikkenee. Jos harrastus- ja

kulttuuritoimintoihin hakeutumisen kynnys nousee hinnan tai 'hengen' muuttumisen vuoksi, yhteisöllisyys voi kärsiä. (7,8,9)

Suosituks

Lähialueen asukkaille puiston laajuus ja avoimuus tärkeä säilyttää. Virkistyskäytön kohentaminen edellyttää WC tiloja ja opasteita. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kaivataan parannuksia.

Mittarit:

- Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu
- Avoimen puistoalueen koko
- Miten mitata paikan henkeä ja sen muutoksen vaikutusta?

Päätösvaihtoehto: VE3 Selvitystyöryhmän A/B/C ehdotus

Kohderyhmä	Mielen-terveyden suo-jatekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset haavoittuviin ihmisryhmiin - Osatyökykyiset, vapaaehtoiset ja harjoittelijat - Mielenterveysongelmista kärsivät, aistiylherkät ja yksinäiset - Vähävaraiset eläkeläiset, työkyvyttömät ja työttömät	Itseohjautuvuus, autonomia	0 tai + Jos mielenterveyden edistäminen ja luontoarvojen kunnioitus pysyy toimijoiden keskeisenä ohjenuorana, mahdollisuudet voivat jopa parantua uusien toimijoiden myötä. Jos lisääntyvien resurssien myötä toiminnan valinnanmahdollisuudet lisääntyvät, sillä on positiivinen vaikutus itseohjautuvuuteen. Jos toimijat saavat riittävästi rahoitusta toimintojensa ylläpitämiseen ja osatyökykyisten ohjausresurssisiin, nykyisenkaltaiset kuntouttavat ja työkykyä ylläpitävät osatyömarkkinat voivat säilyä ennallaan tai kohentua. Kaupallisen toiminnan myötä tulevat uudet palvelut voivat lisätä autonomiaa heille, joilla on varaa maksaa. (7,9)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0, + tai - Mikäli uudet toimijat omaksuvat 'paikan hengen' ja historiallisen jatkumon eetoksen, on hyvä mahdollisuus, että osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus vahvistuu. Kohderyhmien mukaan ottaminen toimintojen suunnitteluun muutosvaiheissa vahvistaa osallisuuden kokemusta. Jos toimijoiden kesken muodostuu kilpailua esim. tiloista, se voi vaikuttaa negatiivisesti yhteenkuuluvaisuuteen. (7,9)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0, tai + Jos syntyy uusia toimintamuotoja ja mahdollisuuksia mielenterveyden edistämiseksi, se vaikuttaa positiivisesti yhteisöllisyyteen. Mikäli ilmaiset harrastus- ja kokoontumismahdollisuudet lisääntyvät, se vahvistaa tasa-arvoista mahdollisuutta rakentaa pärjäävyyttä yhteiskunnassa kriisien kohdatessa. (7,8,9)

Suosituks

Mielenterveysvaikutusten kannalta tärkeä seikka on toiminnan jatkuvuus ja ennustettavuus. Pyrkimys yhteinen tahto laajaan, eri hallinnonalat ylittävään yhteistyöhön sekä kaupungin ja valtion hallittu sitoutuminen ja nykytoiminnan jatkuvuuden tunnustaminen sekä sen varmistaminen esim. kohdennetulla vuokratuella. Yhteisistä pelisäännöistä ja vastuista sopiminen uusien ja vanhojen toimijoiden kesken. Vapaaehtoistyön ja vaikuttamisen mahdollisuuksista huolehtiminen tärkeää. Kaupallisuuden rajaaminen hyvinvointia tukeviin, matalan kynnyksen palveluihin ja arvoihin sitoutuviin yrityksiin. Vaihtoehdossa C riskit negatiivisiin mielenterveysvaikutuksiin kasvaa.

Remontti:

Taattava vaikutusmahdollisuus remontin toteutustapaan ja aikatauluttamiseen. Laajempi yhteistyö kaupungin omien toimialojen kanssa

Jotta vältetään tilavajeesta tai tilakilpailusta toimijoiden kesken, tulee määritellä tilatarpeet ja panostaa yhteiskäytössä oleviin tilaratkaisuihin. Tulee varmistaa, että mm. aistiylherkille on jatkossakin tarjolla riittävästi hiljaisia rauhan tiloja

Mittarit:

- Yleishyödyllisen ilmaistoiminnan määrän sekä vapaasti ryhmien käytössä olevan asukastilan ja ryhmätoiminnan määrän muutos vertailut (ennen -jälkeen)
- Vuokratason vaikutus palvelurakenteeseen, hyvinvointipalvelujen hinta (ennen-jälkeen)
- Kävijäprofiilien seuranta (onko kävijöissä edelleen haavoittuvassa asemassa olevia?)
- Talkoo- ja yhteistoiminnan tarjonta ja määrä
- Mielenterveystoimijoiden määrä, mielenterveyttä edistävien hankkeiden määrä
- Osatyökykyisten ja harjoittelijoiden määrä, työpaikkojen määrä

Päätösvaihtoehto: VE3 Selvitystyöryhmän A/B/C ehdotus

Kohderyhmä	Mielenterveyden suojaajat	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset lapsiin ja nuoriin	Itseohjautuvuus, autonomia	0, - Jos puistoon tulee lisärakentamista, sillä on lasten autonomisen luontosuhteen rakentumiselle ehkäisevä vaikutus. Lapinlahti on tärkeä lähialueen lasten ja nuorten luonnossa liikkumisen ja oppimisen paikka.
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0 Suunnitelmassa ei huomioida lapsia, joten vaikutukset riippuvaisia tulevista kiinteistöyhtiön osakkaista.
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0 Luontosuhteella vahva positiivinen yhteys lasten pärjäävyyden ja yhteisöllisen paikkasuhteen kehittymiseen. Jos puisto säilyy nykyisessä laajuudessaan, ei vaikutuksia.

Suosituks

Lähialueen lapsille ja nuorille puiston avoimuus ja nykyinen koko tärkeä säilyttää. Kaupunkilasten luontosuhteen tukeminen on varmistettava, ja Kaupunkiluontokeskuksen toimintaa tulisi laajentaa tälle kohderyhmälle.

Mittarit:

- Palvelukartoituskysely alueen nuorisotaloille, kouluille ja päiväkodeille
- Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan sekä lapsille soveltuvan toiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu.
- Avoimen puistoalueen koko
- Vierailevien lapsi- ja nuorisoryhmien käyntiseuranta

Päätösvaihtoehdot: VE3 Selvitystyöryhmän A/B/C ehdotus

Lähialueen asukkaat	Itseohjautuvuus, autonomia	O, + tai – Uusien osakkaiden myötä tulevat uudet palvelut voivat lisätä autonomiaa heille, joilla on varaa maksaa. Osalle vaikutus voi olla negatiivinen, jos avoin tila ja kulttuuritarjonta pienenee (7,8)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	O, – Jos kaupallisuus ei valtaa kaikille avointa tilaa, osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus voi säilyä entisenkaltaisena. Jos taas iso osa tiloista varataan yritys- ja työtiloiksi, osallisuuden mahdollisuudet voivat vähetä (8,9)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	O, + tai – Vaikutukset yksilön pärjävyyteen riippuvaisia rakentuvasta kokonaisuudesta. Jos yhteisö hajoaa eriytyneisiin yksiköihin vailla aitoa yhteistyötä, yhteisöllisyys kärsii. Mikäli vastaavaa väylää itsensä toteuttamiseen ja uusien taitojen hankkimiseen ei enää ole, pärjäävyys heikkenee. Jos harrastus- ja kulttuuritoimintoihin hakeutumisen kynnys nousee hinnan tai 'hengen' muuttumisen vuoksi, yhteisöllisyys voi kärsiä. (7,8,9)

Suosituksukset

Lähialueen asukkaille puiston avoimuus ja kulttuuritarjonta tärkeä säilyttää. Kun yhteisöllisyys on rakentunut ruohonjuuritasolta, uusien toimijoiden valintaan ja suunnitelmiin on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta mielen hyvinvointivaikutukset eivät heikkenisi. Virkistyskäytön kohentuminen edellyttää WC tiloja ja opasteita. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kaivataan parannuksia.

Mittarit:

- Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu
- Avoimen, ei-kaupallisen tilan määrä ennen ja jälkeen

Päätösvaihtoehto 4: Lapinlahti 360 -ehdotus

Kohderyhmä	Mielenterveyden suoja tekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset haavoit- tuviin ihmisryhmiin <ul style="list-style-type: none"> - Osatyökykyiset, vapaaehtoiset ja harjoittelijat - Mielenterveysongelmista kärsivät, aistiherkät ja yksinäiset - Vähävaraiset eläkeläiset, työkyvyttömät ja työttömät 	Itseohjautuvuus, autonomia	0, + Julkinen sitoumus ja tunnustus nyky- mallin mukaiselle toiminnalle mielenter- veyden edistämiseksi voi tuoda enem- män resursseja ja sitä kautta mahdolli- suuksia näille kohderyhmille, jolloin vai- kutukset positiivisia. (7,9)
	Osallisuus ja yhteen- kuuluvaisuus	0, + Jos huolehditaan siitä, että mielenter- veyskuntoutujille on jatkossakin työlli- syyden polkuja ja löytyy myös vapaaeh- toistyön mahdollisuuksia, vaikutukset ovat positiivisia. Kohderyhmien mukaan ottaminen toimintojen suunnitteluun muutosvaiheissa vahvistaa osallisuuden kokemusta. Jos toimijoiden kesken muo- dostuu kilpailua esim. tiloista, se voi vai- kuttaa negatiivisesti yhteenkuuluvaisuu- teen. (7,8,9)
	Pärjäävyys ja yhtei- söllisyyden edut	0, + Mikäli toiminnan mahdollisuudet ovat kaikille avoimia, iso osa ilmaisia ja es- teettömiä, vaikutus on positiivinen. Jos kansalaisyhteiskunta saa Lapinlah- dessa jatkumonsa, on sillä iso positiivi- nen vaikutus yhteisöllisyyteen (+osalli- suuteen ja autonomiaan). Mikäli ilmaiset harrastus- ja kokoontumismahdollisuu- det lisääntyvät, se vahvistaa tasa-arvoista mahdollisuutta rakentaa pärjäävyyttä yhteiskunnassa kriisien kohdatessa. (4,7,8,9,10)

Suosituks

Mielenterveysvaikutusten kannalta tärkeä seikka on toiminnan jatkuvuus ja ennustettavuus. Painopiste mielen hyvinvoinnin edistämässä kulttuurin ja tiedon kautta. Yhteistyön lisääminen ja vahvistaminen muiden mielenterveystyötä tekevien kanssa. Selkeä työnjako uusien ja entisten toimijoiden välillä parantaa saavutettavuutta ja vähentää päällekkäisyyttä.

Remontti:

Mittava ja haastava remontti vaatii paljon osaamista ja resursseja; kaupungin vahvaa osallisuutta tarvitaan.

Varmistetaan riittävä rauhallisen tilan määrä esim. äänieristykseen panostamalla. Remontin jakaminen ja jaksottaminen osiin niin, että toimintaan syntyy mahdollisimman vähän katkoksia.

Mittarit:

- Ilmaisten toimintamahdollisuuksien määrän seuranta
- Kävijämäärät ja säännöllisen kävijäpalautteen kerääminen (1-2x/v)
- Kävijäprofiilien seuranta (onko kävijöissä edelleen haavoittuvassa asemassa olevia?)
- Talkoo- ja yhteistoiminnan tarjonta ja määrä
- Mielenterveystoimijoiden määrä, mielenterveyttä edistävien hankkeiden määrä
- Osatyökykyisten ja harjoittelijoiden määrä, työpaikkojen määrä

Päätösvaihtoehto 4: Lapinlahti 360 -ehdotus

Kohde-ryhmä	Mielenterveyden suoja-tekijät	Päätöksen mielenterveysvaikutus +, -, 0 (suluissa viittaus aineiston numeroon)
Vaikutukset lapseen ja nuoriin	Itseohjautuvuus, autonomia	0, + Mikäli puisto säilyy ja löytyy riittävästi uusia resursseja lasten ja nuorten toimintaan, voi lasten ja nuorten itseohjautuvuuden ja autonomian kehityksen tukemiseen syntyä positiivista nostetta. (4,7)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0, + Alueella tutuiksi tulleiden perinteisten tapahtumien jatkuminen ja uusien, lapsille ja nuorille suunnattujen toimintamuotojen myötä osallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden kohenemiseen on hyvät edellytykset. (7,8,9)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0, + Jos lasten harrastustoimintaan ei tule lisäystä, ei vaikutuksia. Jos taas esim. uusien toimijoiden ja/tai hankkeiden kautta saadaan uutta tarjontaa ja palveluita (kuten luontokoulu), vaikutukset pärjäävyyteen ja yhteisöllisyyteen ovat positiiviset. Jos myös puisto säilyy nykyisessä laajuudessaan, ei vaikutuksia. (4,7,9)

Suosituks

Lähialueen koulujen ja varhaiskasvatuksen palveluja voisi parantaa yhteistyöllä. Lapsia ja nuoria tavoittavat hankkeet kaipaavat tukea ja yhteistyökumppaneita. Aukioloaikojen ja palveluiden laajentaminen uusille kohderyhmille sopiviksi (perheet, työssäkäyvät). Kaupunkilasten luontosuhteen tukeminen on varmistettava, ja Kaupunkiluontokeskuksen toimintaa tulisi laajentaa tälle kohderyhmälle.

Mittarit:

- Palvelukartoituskysely alueen nuorisotaloille, kouluille ja päiväkodeille
- Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan sekä lapsille soveltuvan toiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu.
- Lapsille kohdennettujen hankkeiden seuranta

Päätösvaihtoehto 4: Lapinlahti 360 -ehdotus

Lähialueen asukkaat	Itseohjautuvuus, autonomia	0, + Paikkalähtöisten toiminnan tarjoumien lisääntyminen edesauttaa itseohjautuvuuden ja autonomian positiivisia vaikutuksia merkitykselliseen elämään. Kulttuuritarjontaa ja puistokokonaisuus virkistykseen lähteenä voi jo nykyisellään olla riittävä mielen hyvinvoinnin ylläpitämiselle. (7,8)
	Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus	0, + Kansalaisaktivismiin pohjautuva ja kulttuurihistoriaan nojaava mahdollisuuksien kokonaisuus todennäköisesti vaikuttaa positiivisesti osallisuuteen ja yhteenkuuluvaisuuteen, ja sitä kautta lisää myös asukasviihtyvyyttä ja kotiseururakkautta. (7,8)
	Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut	0, + Vaikutukset yksilön ja yhteisön pärjäävyyteen ja yhteisöllisyyden kokemukseen riippuvaisia rakentuvasta kokonaisuudesta ja kyvystä tehdä tavoitteellista yhteistyötä yli rajojen. (7,9)

Suosituks

Uudentyyppinen kulttuurihyvinvoinnin konsepti, jossa yritys- ja yleishyödylliset sekä kunnalliset toimijat voivat löytää yhteistyön malleja ja synergia etuja toisiltaan. Aukioloaikojen ja palveluiden laajentaminen uusille kohderyhmille sopiviksi (perheet, työssäkäyvät). Sopisiko perhetyön yksikkö Lapinlahteen?

Virkistyskäytön kohentuminen edellyttää WC tiloja ja opasteita. Esteettömyyteen, tilojen terveellisyyteen ja saavutettavuuteen kaivataan parannuksia.

Mittarit:

- Hyvinvointia ylläpitävän harrastus- ja virkistystoiminnan tarjonnan seuranta ja vertailu
- Kävijämäärät ja palaute
- Uusien kohderyhmien tavoittaminen (hankkeet, ryhmät)

Yhteenveto ja johtopäätökset

Lapinlahden entisen mielisairaalan nykyinen toimintamalli, sen ympäristö rakennuksineen ja puistoinneen tukee laaja-alaisesti kävijöidensä mielenterveyttä. Lapinlahti yhteisön nykyinen toimintakonsepti 'Kaikille avoin taiteiden, kulttuurin ja mielen hyvinvoinnin keskus^{16'} tuottaa toimintamahdollisuuksia mielen hyvinvointia edistäviin tarpeisiin olla autonominen toimija elämässään, osallisena ja hyväksyttyinä sellaisena kuin on vahvistuen yhteisön tuella ja uusien taitojen hankkimien. Itseohjautuvuus ja autonomia on mahdollisuuksia valita itselle mielekästä tekemistä ja toteuttaa itseään, osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus on vaikutusmahdollisuuksia ja hyväksytyksi tulemisesta sellaisena kuin on vailla syrjintää, pärjäävyys (=resilienssi) ja yhteisöllisyyden edut on tietojen ja taitojen myötä syntyvää kestävyttä selviytyä vaikeuksista ja kykyä pyytää ja saada/antaa tukea toisille. Edellä kuvatut mielenterveyttä suojaavat tekijät näkyvät tuloksissa kauttaaltaan ja voidaankin todeta, että lähialueen asukkaat ja haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset saavat ja ammentavat mielen hyvinvointia Lapinlahden ilmaisista kulttuuripalveluista, tapahtumista ja harrastusmahdollisuuksista. Lisäksi Lapinlahden puisto on lähialueen asukkaille, kouluille ja päiväkodeille ensisijainen luontoyhteyttä vahvistava puisto, jossa voi kokea rauhaa, saada elvyttäviä luontokokemuksia ja toisaalta olla aktiivinen liikkuja.

Kaikkiin arvioituihin päätösvaihtoehtoihin liittyy riskejä mielenterveyden kannalta. Ensimmäisessä vaihtoehdossa 'Minisaneeraus nykytoiminnalle' riskeinä ovat resurssipulasta johtuvat jatkuvuuden ja ennakoitavuuden, sekä tilojen terveellisyyteen ja toimivuuteen kuten esteettömyyteen liittyvät ongelmat. Jos paikkaan ei resursoida, vaarana on rapistuminen ja toimintojen jatkuvuuden epävarmuus, mikä aiheuttaa huolta ja stressiä niin toimijoissa kuin kävijöissäkin. Päätösvaihtoehdon toteutuessa lyhyen aikavälin vaikutukset ovat todennäköisesti hyvin vähäiset, mutta pitkän ajan kuluessa resurssipulasta johtuva epävarmuus voi kääntyä negatiiviseksi. Suosituksena esitämme laajenevaa yhteistyötä myös kaupungin omien toimintayksiköiden kanssa.

Toisessa, 'Lapinlahden kevät' vaihtoehdossa suurena ongelmakohtana on lisärakentaminen, joka naker-taisi lähialueen asukkaille arvokkaaksi koettua puistoa ja vaikuttaisi negatiivisesti viherympäristöstä saataviin mielenterveyshyötyihin. Toisaalta myös mittava remontti, nousevat vuokrat ja tilojen käyttötarkoitusten muutokset vääjäämättä heikentävät haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tasavertaisia mahdollisuuksia harrastaa ja olla osallisina esimerkiksi vapaaehtoistyössä. Paikan henkeen sopivat lisäpalvelut ovat vastaajille pääsääntöisesti tervetulleita, mutta kaupallisuuden lisääntyessä tiloista voi tulla eturistiriitoja kaupallisen ja ei-kaupallisen välillä. Mielenterveysvaikutuksiltaan tämä vaihtoehto sisältää eniten riskejä niin autonomian, osallisuuden sekä yhteisöllisyyden osalta, eikä sitä siksi suositella. Pitkällä aikavälillä menetetään 'paikan henki' ja sen pitkä kulttuurihistoriallinen jatkumo mielenterveyden edistäjänä.

Kolmas arvioitu vaihtoehto, kaupungin selvitystyöryhmän esittämä Kiinteistöosakeyhtiömalli, sisälisi kolme alavaihtoehtoa (A/B/C), joissa kolmas, C muistuttaa edellistä 'Lapinlahden kevät' vaihtoehtoa, eikä siten ole toivottava. Positiivista ehdotuksessa on sijoittajilta edellytetty sitoutuminen yhtiön tavoitteisiin, joissa luontoarvojen kunnioitus, rakennus- ja kulttuurihistorian vaaliminen sekä avoimuus ja mielen hyvinvoinnin identiteetti ovat lupaus siitä, että nykyisenkaltainen toiminta mielen hyvinvoinnin edistämiseksi voi jatkua. Etenkin vaihtoehto B, jossa kaupunki jää kiinteistöyhtiön omistajaksi ja tukee toimintaa, vaikuttaa lupaavalta mielenterveysvaikutusten osalta. B vaihtoehdossa voidaan varmistaa riittävät resurssit toiminnan jatkuvuudelle, sekä vahvistaa ja monipuolistaa entisestään nykyistä toimintaa uusilla osakkailla. Suurimmat riskit mielenterveysvaikutusten osalta koskevat remontin jälkeistä vaikutusta vuokratasoon, mikä vaikeuttaisi edullisempien hyvinvointipalveluiden saatavuutta Helsingissä. Lisäksi uusien toimijoiden tilatarpeista johtuva mahdollinen avoimen tilan väheneminen voi tulevaisuudessa rajoittaa yleishyödyllistä ilmaistoimintaa. Jos tämä vaihtoehto toteutuu, päätösvaikutusten indikaattoreiksi suosittelemme seurattavaksi yleishyödyllisen ilmaistoiminnan sekä vapaasti ryhmien käytössä olevan asukastilan ja ryhmätoiminnan määrää (muutos vertailut ennen -jälkeen) ja vuokratason vaikutusta palvelurakenteeseen ja hyvinvointipalvelujen hintaan (ennen-jälkeen).

Neljäntenä arvioitu Lapinlahti 360-suunnitelma muistuttaa kaupungin oman selvitystyöryhmän B versiota, jossa Helsingin kaupunki jatkaa (ainakin) osaomistajana ja lisäksi perustetaan Lapinlahti säätiö, jonka tarkoituksena on edistää helsinkiläisten mielenterveyttä tukemalla Lapinlahden sairaalan rakennusten ja puiston käyttöä mielenterveyden edistämisen keskuksena. Positiivisten mielenterveysvaikutusten kasvulle on potentiaalia, jos pitkälle epävarmalle ajanjaksolle Lapinlahden historiassa saadaan lopulta päätös, sitoumus ja tunnustus mielenterveyttä edistävän työn jatkamiseksi.

Koska Lapinlahti rakennuksena on kiistatta peruskorjauksen tarpeessa, remontin mielenterveysvaikutukset huomioiva toteutustapa, jota vahvasti kannatetaan yhteisössä, on toteuttaa se hyvin suunniteltuna (yhdessä toimijoiden kanssa) osissa siten, että toiminta voi jatkua ilman suurempia keskeytyksiä. Tärkeänä pidettiin rauhallisten, avoimien tilojen säilyminen ja jonkinlainen tukimalli, joka mahdollistaisi edullisen vuokratason ansiosta pienyrittäjien edullisemmat hyvinvointipalvelut sekä yleishyödyllisen toiminnan jatkuvuuden kaupunkilaisten mielenterveyden hyödyksi. Positiivista kehitystä edesauttaa, jos vahvistetaan yhteistyötä muiden mielenterveystyötä tekevien kanssa ja huolehditaan selkeästä työnjosta uusien ja entisten toimijoiden välillä, sillä se parantaa saavutettavuutta ja vähentää päällekkäisyyksiä.

Päätösvaikutusten koontitaulukko suosituksineen

Aineistopohjainen mielenterveysvaikutusten arvio (0 = ei vaikutusta, – = negatiivinen vaikutus, + = positiivinen vaikutus). Viimeisellä sarakkeella päätösvaihtoehdon suurimmat riskitekijät mielenterveydelle sekä aineistoon ja arvioon pohjautuva suositus päättäjille.

Päätösvaihtoehto	Vaikutusarvio	Riskit ja suositus
VE1 'Minisaneeraus nykytoiminnalle'	0	<p>Vaihtoehdossa riskinä mielenterveyttä tukevien toimintojen resurssien riittävyys ja isompien saneeraustoimien lykkäämisestä aiheutuvat tilojen terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit.</p> <p>Suositus:</p> <p>Nykytoiminnan arvostus, tunnustus ja kaupungin sitoutuminen yhteistyöhön hallinnonalat ylittäen. Tulevien omistus- rahoitus- ja kunnostusmallien sitoutunut ja selkeä ratkaiseminen.</p> <p>Elinkaarensa päässä olevan talotekniikan korjaaminen.</p> <p>Tilojen terveellisyyden ja toimivuuden parantaminen lisää saavutettavuutta, esteettömyyttä ja siten myös osallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä autonomiaa.</p>
VE2 'Lapinlahden keivät'	–	<p>Suurin riski on tärkeänä koettujen rauhan, yhteisöllisyyden ja hyvinvointia tuottavien luonnonarvojen menettäminen uudisrakennusten myötä. Riskinä myös mielenterveystyön ja kulttuurihistorian jatkumon katkeaminen ja nykyisten toimijoiden toiminnan edellytysten kaventuminen, jopa katoaminen mikä vaikuttaisi negatiivisesti autonomiaan, osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen.</p> <p>Suositus:</p> <p>Vaihtoehtoa ei suositella todennäköisten negatiivisten mielenterveysvaikutusten vuoksi. Lisärakentamista ei suositella, sillä Lapinlahden puisto on merkittävä ja paljon käytetty rauhan kokemuksen mahdollistava luontokohde alueella.</p>

Päätösvaihtoehto	Vaikutusarvio	Riskit ja suositus
VE3 A/B/C	A: +, 0	Riskeinä toiminnan jatkuvuuden ja ennustettavuuden epävarmuudet sekä remontin jälkeen edullisempia palveluja tarjoaville hyvinvointiyrittäjille liian kalliit tilat, mikä haittaisi haavoittuvien ihmisryhmien mielenterveyden ylläpitämisen edellytyksiä. Riskinä lisäksi yhteisöllisyyteen negatiivisesti vaikuttavat mahdolliset eturistiriidat ja/tai päällekkäisyydet uusien ja entisten toimijoiden välillä, jos suunnitelman mukaisesti yli puolet osakekannasta myydään markkinaehtoisesti ulkopuolisille sijoittajille. Vaihtoehto pitää sisällään kolme eri (A, B, C) vaihtoehtoa, jotka sisältävät epävarmuuksia ja C on selkeästi huonoin vaihtoehto.
	B: 0, -	Suositus: Kaupungin omistuksen hallittu jatkuvuus. Osallisuuden varmistaminen suunnittelusta alkaen. Saavutettavuuden lisääminen ja esteettömyyden parantaminen. Tilatarpeiden määrittäminen eri mielenterveyttä ylläpitäville toimintoille, toimijoiden jatkuvuuden takaaminen ja kokonaisuuteen yhteensovittaminen. Tilojen markkinahintaisiin vuokriin suositellaan mallia, jossa edullisemmilla hyvinvointipalveluilla ja/tai yleishyödyllisellä toiminnalla positiivisen diskriminaation perusteella olisi saatavilla vuokratukea, osan tiloista voisi kohdentaa korkeamman vuokratason toimijoille.
	C: -	Puistoa nakertavaa lisärakentamista ei suositella.
4 Lapinlahti 360 -ehdotus	+, 0	'Kaikkien Lapinlahti' eetoksen epävarmuudet: toteutuuko jatkuvuus, saavutettavuus, esteettömyys, rahoitus? Edullisten hyvinvointipalveluiden saatavuus voi olla uhattuna. Suositus: Suosituksena (oikeammin toiveena) Helsingin kaupungin ja valtion vahva sitoutuminen alueen omistamiseen, rahoittamiseen ja kehittämiseen, sillä se toisi toiminnalle kävijöiden kaipaamaa vakautta ja jatkuvuutta, joka vaikuttaa positiivisesti mielen hyvinvointiin. Avoimuuden ja yhteistyön lisääminen talon sisällä ja ulkona. Saavutettavuuden lisääminen ja esteettömyyden parantaminen, jatkuvuuden varmistaminen resursseja ja yhteistyötä lisäten. Inklusiivisen ilmaistoiminnan tilatarpeiden määrittäminen ja kohderyhmien tarpeisiin vastaavan toiminnan lisääminen.

Tärkeimpinä mainitut toimintamahdollisuudet Lapinlahdessa (n=141) ja niiden yhteys mielenterveyden suojatekijöihin (I=Itseohjautuvuus, autonomia, O=Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus P= Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut). Taulukossa alempana tärkeimmiksi ilmaistoinnoiksi mainitut, sekä mitkä fyysiset asiat mahdollistavat kyseisen toiminnan ja kuka toiminnan järjestää.

Tärkeimmät toiminnot (N=141)	Vaikutus	Toiminnan mahdollistavat fyysiset tarjoumat	Toiminnan mahdollistaa:
Luonto ja kaunis ympäristö (n=43)	I, P	Puistomiljöö ja meri	Omatoiminen
Ulkoilu, liikuntamahdollisuudet, sauna (n=25)	I, O, P	Miljöön tarjoamat mahdollisuudet (meri, nurmet, viljelypalstat) ja yleisösauna	Palveluntuottajat ja vapaaehtoiset, myös omatoimisuus.
Kahvila (n=21)	I, O, P	Sijainti alakerrassa	Kahvilatoiminnan järjestäjä Pro Lapinlahden tuki Oy
Taide ja muu kulttuuritarjonta (n= 21)	I, O, P	Rakennuksen tilat ja seinät	Eri toimijat Lapinlahti yhteisöstä ja yhteistyön kautta
Työ tai muu osallisuus (n=17)	I, O, P	Fyysisen miljöön tarjoamat työn ja osallistumisen tilaisuudet mm. kiinteistönhuollossa, kahvilassa, tapahtumissa	Osallisuutta tukeva toimintakulttuuri; osatyökykyisten työllistäminen ja vapaaehtoistoiminta, matala hierarkkisuus.
Ihmisten tapaaminen (n=14)	I, O, P	Avoin puisto ja sisätiloissa avointa oleskelutilaa, kahvila	Omatoiminen, kahvilatoiminnan järjestäjä Pro Lapinlahden tuki Oy
Tapahtumat (n=12)	I, O, P	Auditorio, avointa tapahtumatilaa sekä päätalossa että Venetsiassa.	Koko Lapinlahti yhteisö ja yhteistyökumppanit järjestäjinä.
Kaupunkiluontokeskuksen toiminta (n=10)	I, O, P	Puiston luonto: puutarha, meri, kalliot. Ryhmä- ja työpajatoimintaan sopivat kokoontumistilat.	Pro Lapinlahti mielenterveysseura ry
Kurssit, luennot ja työpajat (n=10)	I, O, P	Erytyypisiä ryhmä- ja työpajatoimintaan sopivia kokoontumistiloja.	Laaja joukko yhdistys- yritys- ja koulutussektorin toimijoita sekä vapaaehtoisia järjestämässä toimintaa

Tärkeimmät <u>ilmaiset</u> toimintamahdollisuudet	Vaikutus	Toiminnan mahdollistavat fyysiset tarjoumat	Toiminnan mahdollistaa:
Ulkoilu (n=51)	I, P	Puisto polkuineen ja maisemi- neen.	Omatoiminen tai ohjattu (esim. kesäliikunnat)
Tapahtumat (n=16)	I, O, P	Sisäpiha sopii konserteille, si- sätiloja työpajoille ja luen- noille	Pro Lapinlahti mielenterveys- seura ry, Lapinlahden lähde Oy, Tilajakamo ja yhteistyökump- panit
Taidenäyttelyt (n=13)	I	Tiloja pienemmille (~3) ja isommille (~2) taidenäytte- lyille	Tilajakamo, Pro Lapinlahti mie- lenterveysseura ry, Lapinlah- den lähde Oy ja yhteistyökump- panit
Harrastustoiminta ja työpajat (n=11)	I, O, P	Asukastiloja ryhmien käyttöön (~4)	Pro Lapinlahti mielenterveys- seura ry
Luennot (n=7)	I, O, P	Auditorio, avoin foorumi, jossa voi pitää mielen hyvinvointiin laajasti liittyviä tilaisuuksia	Pro Lapinlahti mielenterveys- seura ry, Lapinlahden lähde Oy ja yhteistyökumppanit
Kirpputori (n=5)	I, O, P	Puisto, jossa riittävästi myynti- laksi sopivaa nurmialuetta.	Pro Lapinlahti, joka järjestää ra- kenteen, valvonnan ja tiedo- tuksen.

Käytetyn MWIA mallin soveltuvuuden arviointi

Lapinlahden päätösvaihtoehtojen mielenterveysvaikutusten arviointiin käytetty Mental Well-being Impact Assessment³ työkalu tarjosi yksityiskohtaisesti ohjatun arviointiprosessin, josta oli selkeä lähtee arviointityöhön. Se toimi työn suunnittelun ja aikatauluttamisen pohjana hyvin, ja manuaalista löytyvät valmiit mallit muun muassa työpajojen sisältöön sekä tulostaulukointeihin pystyi muokkaamaan Lapinlahden tapaukseen sopiviksi. Työkalun ansioihin kuuluvat lisäksi mielenterveysvaikutusten tutkimusnäyttö, sekä mielenterveyteen vaikuttavien suojatekijöiden selkeä avaaminen.

Suomen mielenterveysvaikutusten ennakoarviointimalliin voisi omaksua MWIA mallin perusprosessin kuvauksen vaiheet (esikartoitus, rajaaminen, arviointiaineiston kerääminen, arviointi ja suositukset), mutta itse arviointi kaipasi konkretiaa, johon tarjoan ratkaisuksi tarjouma teoriaa. Tarkastelemalla tosi-asiallisia, konkreettisia toiminnan mahdollisuuksia sekä mahdollistajina olevia fyysisiä toimintapuitteita (tilat, paikka ja ympäristö), joilla on yhteys mielenterveyden suojatekijöihin, voidaan paremmin arvioida muutoksia yhtälön muodossa. Jos asia X poistuu, keskeytyy, kallistuu tai muuten muuttuu, nähdään helpommin, onko asialla positiivinen, negatiivinen tai neutraali vaikutus mielen hyvinvointia tukeviin mahdollisuuksiin.

Lapinlahden arviointia vaikeutti päätösvaihtoehtojen ja sidosryhmien runsaus. Lisäksi päätösvaihtoehtoisissa on paljon epävarmuutta ja auki olevia asioita. Tällaisessa tilanteessa arvioinnin tulokset ovat skenaarioperustaisia ja siten suuntaa antavia; nyt kaupungin tehtäväksi jääkin arvioida kokonaiskuvaa. **Suosittellemme vertailua muihin vastaavan kaltaisiin hyvinvointi- ja kulttuuripaikkoihin Helsingissä.**

Tämä pilotti arviointi tehtiin järjestövetoisesti, mutta yleensä ihmisvaikutusten arvioinnit (IVA) tehdään virkamiestyönä. Kun Suomessa on käytössä oma MIVA malli, päättävä taho on vastuussa arvioinnin tekemisestä, mutta suosittellemme, että arviointi tehdään kumppanuusperiaatteella siten, että asianomaiset tahot ovat mukana tuottamassa tietoa. Arviointia voisivat pyytää myös päätöksen vaikutuksen alaiset tahot tai järjestöt. Prosessissa kannattaa varmasti kuulla kokemusasiantuntijoita ja eri kohderyhmien kanssa työskentelevien järjestöjen asiantuntemusta, jotta mielenterveysosaamista on riittävästi työryhmässä, saadaan luotettavampi arvio ja lopputuloksena parempi päätös.

Tulosliite

Työpajojen tulokset

Keskityimme työpajoissa erityisesti kohderyhmiin, joihin Lapinlahden päätösesityksillä on vaikutusta: alueen asukkaisiin ja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin kuten osatyökykyiset, vähävaraiset, työttömät, mielenterveysongelmista kärsivät ja ikäihmiset. Tarkastelimme päätösvaihtoehtojen vaikutusta mielenterveyden suojatekijöihin peilaten: autonomian, pärjäävyyden eli vaikeuksista toipumisen vahvistamisen (resilienssin), osallisuuden, yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden mahdollistamisen osalta: parantaako, heikentääkö vai onko vaikutusta lainkaan eri päätösvaihtoehdoissa.

Työpajan tai keskustelutilaisuuden kohderyhmä rajasi tapaa, jolla asioista voitiin keskustella. Esimerkiksi Alvila kodissa mielenterveyssyistä asuvien mielenrauhaa ei voi järkyttää luomalla tarpeettomia uhkakuvia, jolloin keskustelu keskittyi lähinnä toiveisiin ja tärkeinä koettuihin asioihin.

Pidetyt työpajat	
Tilaisuuden kohderyhmä ja ajankohta	Osallistujamäärä (+ ohjaajat)
1. Lapinlahden kävijät ja yhteisö: Lapinlahden mieli -työpaja 16.6.	12
2. Alvilakodin asukkaat ja työntekijät 21.6.	7 + 4
3. Autismisäätiön asiakkaat ja ohjaaja 22.6.	5 + 2
4. Vapaaehtoiset 1.8.	7+2
5. Huoneenvuokraajat 24.8.	12
6. Miitti -hankkeen kohderyhmä 24.8.	4+1
7. Tilajakamon tilavuokraajat 1.9.	3
8. MIVA tulokset -tiedotustilaisuus 10.10.	3
	<u>Yhteensä</u>
	62

MIVA työpajan tai keskustelutilaisuuden runko pääpiirteissään (MWIA³, ss. 103-113).

1. MITÄ TARKOITAMME MIELEN HYVINVOINNILLA?
1. Kerrottu mielenterveyttä suojaavista tekijöistä (Itseohjautuvuus ja autonomia, osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus, pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut)
2. MIELEN HYVINVOINTI NYKYTILANTEESSA?
 - a. Mitä tekee, mikä mieluisaa tai tärkeää?
3. AJATUKSIA JA TOIVEITA LAPINLAHDEN TULEVAISUUDESTA?
4. PÄÄTÖSVAIHTOEHTOJEN VAIKUTUS
 - a. Kerrottu eri vaihtoehdoista (VE1, VE2, VE3)
 - Tilankäytön muuttuminen
 - Kaupallisten toimijoiden lisääntyminen
 - Avoimen tilan väheneminen
 - Hintojen, vuokrien nousu
 - Remonttisuunnitelmien vaikutus?
 - Kesto ja laajuus
 - b. Mitkä uudet palvelut sopisivat Lapinlahteen, mikä ei missään tapauksessa?
 - c. Mikä on se ydin, jonka tulisi säilyä?
5. VAIKUTUKSET HAAVOITTUVASSA ASEMASSA OLEVIIN?

Lapinlahden kävijöille suunnattu Lapinlahden mieli – työpaja 16.6.

Tämä työpaja toteutettiin MWIA ohjeistuksen mukaan pitkänä ryhmätöineen (ss 104- 108). Tilaisuuteen osallistui 12 henkilöä.

Suojatekijöiden nykyinen toteutuminen kävijöiden näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Nykytilanne mahdollistaa itsensä toteuttamisen eri harrastuksissa, yhteenkuuluvaisuuden erilaisia ihmisiä kohdatessa, pärjäävyyden rakentumisen, luovuuden, itseilmaisun uusien taitojen opetteluun mahdollisuuksissa, sekä osallisuuden vapaaehtoistyön ja vaikuttamismahdollisuuksien kautta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rauha tulee säilyttää - Esteettömyyden poistamiseen tulee panostaa - Ilmaiset toimintamahdollisuudet tulee säilyttää - Tiedottamista ja opasteita pitää parantaa; esim. infopiste jossa viikko-ohjelma ja ihminen tavattavissa - Yhteisöllisyyttä voi kehittää edelleen; esim. osaamispankki, ideointitapaamiset ja avoimuus - Lisää tuettuja hyvinvointipalveluja vähävaraisille (esim. palvelusetelit) - Puistoon yleisö WC 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmaistoiminnan mahdollisuuksien vähenemisen arveltiin vaikuttavan negatiivisesti yksinäisten, vähävaraisten ja mielenterveysongelmista kärsivien sosiaalisiin kontakteihin, osallisuuteen, merkityksellisyden kokemuksiin ja terveyttä ylläpitäviin rutii-neihin - Vuokrien nousun arvioitiin vaikuttavan negatiivisesti sekä asiakkaisiin että yrittäjiin; ison osan arveltiin ha-keutuvan muualle tai lopet-tavan toimintansa, jos hinnat nousevat. - Vuokrien nousun mielenterveysvaikutuksia olisivat stressin nouseminen, vaikutusmahdollisuuksien kapene-minen, inklusion vähenemi-nen - Taloteknisiä parannuksia pi-dettiin tervetulleina, ja lisä-palvelut nähtiin positiivisena

Mitä kaikkea Lapinlahti mahdollistaa nyt?

- Mahdollisuus ilmaista itseään
- Mahdollisuudet osallistua, ilmaiset harrastukset
- Tarjonnan lisääntyminen
- Itsensä kokeminen hyödylliseksi, mielekäs toiminta
- Yhteisöllisyys, mahdollisuudet moneen toimintaan
- Rauhallinen ympäristö
- Kontaktit ja verkostot
- Uuden oppiminen, esim. työtaidot & omien kykyjen kehittäminen
- Usko omaan tekemiseen ja omiin taitoihin
- Itsevarmuus
- Turvallisuus
- Luovuus
- Itseilmaisuu
- Vastavuoroisuus
- Yhteenkuuluvuuden tunne
- Muiden auttaminen, vapaaehtoisuus
- Valinnan runsaus, omat mieltymykset
- Muihin ihmisiin tutustuminen
- Säännölliset kohtaamiset
- Taidekokemukset
- Taiteen tekeminen / opettelu
- Avun antaminen ja saaminen
- Avoimet työpajat
- Monikulttuurisuus, monikielinen toiminta
- Erilaisuuden hyväksyminen ja huomioiminen
- Mahdollisuus kokea rauhaa, olla hiljaa

Avoimen työpajan tuloksista koottua (yllä ja alla)

Mielen hyvinvointia luovat:

Ihmissuhteet:

- Erilaisuuden rikkaus
- Ilo ja sen jakaminen
- Läheiset
- Hyvät ihmissuhteet
- Vertaisuus
- Kosketus
- Nähdäksi tuleminen

Ympäristö:

- Luonto
- Rauha
- Kauneus

Muut asiat:

- Mielekäs tekeminen
- Talouden tasapaino
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Tauko ongelmiin
- Riittävä uni ja lepo

Asenne:

- Oman tasapainon löytäminen
- Levollinen ja rauhallinen olo
- Elämänmyönteinen suhtautuminen
- Mielenrauha
- Kiireettömyys
- Kiinnostus ja kiitollisuus elämästä
- Suvaitsevaisuus ja kyky hyväksyä

Alvilan asukkaat ja työntekijät 21.6.

Alvila koti Lapinlahdessa on toiminut vuodesta 2007. Sitä ylläpitää Kakspy säätiö, joka tarjoaa tuettua asumista mielenterveyspotilaille¹⁷. Alvilassa asuu 24 henkilöä ja suunnilleen yhtä paljon miehiä ja naisia, keski-ikä on n. 50-55v. Osallistujina 7 Alvilan ryhmäkodin asukasta, joilla kaikilla vakava mielenterveysongelma, jonka vuoksi tarvitsevat vahvasti tuettua asumista. Keskustelutilaisuudessa oli paikalla henkilökuntaa 4 henkeä (1 mies, 3 naista). Asukkaat olivat asuneet talossa keskimäärin 9 vuotta. Tilaisuuteen osallistui 3 miestä ja 4 naista. Kohderyhmän huomioon ottaen keskustelu käytiin ilman tehtäviä tai uhkaavia skenaarioita Lapinlahdesta keskustellen.

Asukkaat arvostavat Lapinlahden viihtyisyyttä ja palveluita. Suosituimmat palvelut ovat vapaaehtoisten ylläpitämä kirpputori Patina ja käsitöitä ja taidetta myyvä Lähteen Puoti. Suosituin toimintamuoto, johon Alvila kodin asukkaat osallistuvat, on keskiviikkoinen Kohtaamisten kahvipöytä, jossa käydään rupattelemassa ja juomassa kahvia. Alvilakodin asukkaat pitävät Lapinlahden kivoista ihmisistä.

Tulevaisuudelta asukkaat toivovat, että koti säilyy: *”Minulla ei ole kotia missään muualla”* (Nainen, 40 v). He eivät halua alueelle isoja rakennuksia, *”ei hotellia, joka pilaa koko paikan.”* He toivovat, että kaikki säilyy, eikä tule katkoa Kohtaamisten kahvipöytä- ryhmään (2). Lisäksi he toivovat enemmän tietoa tapahtumista.

Työntekijät puolestaan kokevat, että Lapinlahdessa ja Alvilassa on kiva työskennellä. Koettiin, että paikan henki on hyvä ja että asumisyksikkö on rento ja kodikas paikka. Kivat ihmiset ja se, että saa itse vaikuttaa työhönsä. Asukaslähtöisyys ja toipumisorientaatio työn ohjenuorana. Asukkaat ovat tyytyväisiä, kun voivat itse vaikuttaa asioihin ja heidät kohdataan arvostavasti.

Lapinlahdessa arvostettiin puiston kauneutta ja rauhaa, mukavaa yhteisöä ja hyvää yhteistyötä talon toimijoiden kesken. On hienoa, kun asukkaat voivat liikkua itsenäisesti alueella ja osallistua kiinnostuksensa ja vointinsa mukaan. Asukkaat tunnetaan Lapinlahdessa, ja se luo heille turvaa. Suosituimpia ovat kirpputorit, Kohtaamisten kahvipöytä keskiviikkoisin sekä yleisötapahtumat.

Alvilan työntekijät pitävät tärkeänä oman työhyvinvointinsa ja jaksamisensa kannalta vihreyttä ja isoja vanhoja puita. Työntekijät huolehtivat myös Alvila kodin pienestä viljelypalstasta, joillekin se on henkireikä.

Suojatekijöiden nykyinen toteutuminen Alvilan asukkaiden näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Lapinlahden palvelut, miljöö ja ihmiset antavat Alvilan asukkaille arvokkaita sosiaalisia kontakteja ja hyväksyntää, mikä vaikuttaa itsetuntoon, autonomiaan, yhteenkuuluvaisuuteen, turvallisuuden tunteeseen ja pärjäävyyteen.</p> <p>Asukkaat kokevat Lapinlahden olevan rauhallinen ja viihtyisä. Palveluista mieluisimpia ovat kahvila, kirpputori ja puoti. Toiminnan mahdollisuuksista mieluisimmat ovat: kävely puistossa, kirpputorit, Kohtaamisten kahvipöytä keskiviikkoisin sekä yleisötapahtumat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ”Että koti säilyy” - Asukkaat ovat tyytyväisiä, kun voivat itse vaikuttaa asioihin ja heidät kohdataan arvostavasti. - Enemmän tietoa tapahtumista 	<ul style="list-style-type: none"> - Kohderyhmä ei halua lisärakentamista, he arvostavat rauhaa - Toivovat, ettei palveluihin kuten Kohtaamisten kahvipöytään, tule katkoksia

Autismisäätiön asiakkaat ja ohjaaja 22.6.

Autismisäätiö toimintaryhmä on kokoontunut Lapinlahden asukastilassa vuodesta 2008 aina keskiviikkoisin. Toimintaryhmä autismikirjoon kuuluvista asiakkaista on osallistunut Lapinlahti yhteisön toimintaan tekemällä pieniä kiinteistönhuoltotöitä, osallistamalla luontokeskuksen työpajatoimintaan ja mm tekemällä omana projektinaan linnunpönttöjä. Autismisäätiön ryhmä on osallistunut myös yhteisöviljelykerhon toimintaan kääntämällä viljelymaata ja viljelemällä omaa lavakaulustaan.

Autismisäätiön näkemyksiä on selvitetty ryhmänohjaaja Noora Käyhkön haastattelulla ja erillisessä keskustelutilaisuudessa asiakkaiden kanssa. Noora Käyhkö osallistui myös 16.6. järjestettyyn työpajaan, jossa hän kertoi aistilyherkkien toimintakyvyn olevan parempi Lapinlahdessa kuin muualla.

Ohjaajahaastattelun anti:

- Lapinlahti on turvallinen ympäristö aistilyherkille autisteille
- Lapinlahden ryhmä on suosituin ja koko ajan täynnä
- Lapinlahdessa autisteihin on suhtauduttu positiivisesti, ovat osa yhteisöä
- Lapinlahdessa asiakkaat ottavat kontaktia muihin ihmisiin, mikä on poikkeuksellista
 - o Sosiaalisten kontaktien harjoittelu onnistuu hyvin
 - o Lapinlahdessa arkkitehtuuri tukee kohtaamisia
- Lapinlahdessa on riittävästi rauhallista tilaa, mikä helpottaa toimimista.

- Aistiyliherkille seinät ja kaunis luonnonympäristö toimivat rauhoittavasti ja energiaa vapautuu muuhun.
- Jos tiloja supistetaan tai tulee lisää maksullisia palveluja, se voi syrjäyttää autistit

Ryhmäkeskustelun anti:

Ryhmäkeskusteluun osallistui 5 asiakasta, kaikki miehiä (iät 30, 40, 40, 20 ja 25 v.).

Autismikirjon sidosryhmä kokee, että Lapinlahdessa on kiva käydä ja se tuo hyvää oloa. Erityisesti he arvostivat Lapinlahden rauhaa ja luontoa (kaikki). Lapinlahden ilmapiirin he kokivat rennoksi, ”*saa sanoa mielipiteensä*” ja on mukavaa kun on tuttuja ja hyvää ruokaa kahvilassa.

Lapinlahden tulevaisuus:

- Kaupat jakoivat mielipiteitä, yksi toivoi lelupuotia, toinen kysyi ”*Tarvitseeko olla kauppoja? Niitä on muualla tarpeeksi.*”
- ”*Tää on just sellainen paikka, johon voi vaan tulla. Maksullisia tapahtumia voi pitää muualla. Ei kannata pystyttää baareja, tai rauha katoaa savuna ilmaan.*” (mies, 25 v)
- ”*Majoitus voisi toimia, jos ihmiset etsii rauhaa. Ei mitään jättihotellia, ettei tuhoa mitään.*” (mies, 40 v)
- Jos remontin vuoksi tilat suljettaisiin, ”*Ei olis kivaa. Autisteilta loppuisi yksi paikka nauttia rauhaa.*” (mies, 25 v)
- Olisi hyvä säilyttää kaikki, paikan henki ja rauha. Lapinlahti on ”*Salainen puutarha sisimmässä*” (mies, 25 v)
- ”*Paikkaa pitää pitää pystyssä, ei pidä luopua kokonaisuudesta*” (mies, 25 v)

Suojatekijöiden nykyinen toteutuminen aistiyliherkkien näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Lapinlahti tukee autismikirjon henkilöiden toimijuutta, yhteisöllisyyttä, inklusiota yhteiskuntaan ja sosiaalisten taitojen opettelemista.</p> <p>Asukkaat kokevat Lapinlahden olevan rento paikka, jossa on kivat ihmiset. Se tuo hyvää oloa ja rauhaa, ahdistavia ääniä, hälyä tai kinaa he eivät kestä.</p> <p>Ohjaajan mukaan Lapinlahti on turvallinen ympäristö aistiyliherkille, ja paikassa heihin suhtaudutaan positiivisesti, sosiaalisten kontaktien harjoittelu onnistuu hyvin, ja arkkitehtuuri tukee kohtaamisia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kohderyhmälle rauhan säilyminen on tärkeää; majoituspalvelut voisivat toimia, jos ihmiset etsivät rauhaa - Voisi olla enemmän opastusta rentoutukseen - Ei haluttu baareja, jättihotellia, maksullisia tapahtumia tai lisää kauppoja 	<ul style="list-style-type: none"> - Aistiärsykkeiden mahdollista kasvamista pidettiin ongelmana - Toivottiin, ettei remontin vuoksi tiloja jouduttaisi sulkemaan - Jos tiloja supistetaan tai tulee lisää maksullisia palveluja, se voisi syrjäyttää autistit

Vapaaehtoistoimijat 1.8.

Lapinlahdessa tehdään paljon vapaaehtoistyötä; reservissä on noin 200 ja aktiivisemmin toiminnassa mukana on n 30 vapaaehtoista. Vapaaehtoiset auttavat monissa tehtävissä, esimerkiksi kirpputori Patinan myyjinä, kahvilassa, tapahtumien järjestämisessä ja vaikka valokuvaamalla. Monet vapaaehtoiset ovat sitoutuneita ja osa on ollut mukana alusta asti. Vapaaehtoisille suunnattuun keskustelutilaisuuteen osallistui seitsemän vapaaehtoista (1 mies, 6 naista).

Syyt tehdä vapaaehtoistyötä vaihtelevat. Keskustelussa esiin tulleet syyt olivat:

- Kodin jatke, merkityksellisyyden kokemus
- Mielenkiintoiset ihmiset, erilaiset kohtaamiset; 'kohtaamo', kohtaamiselle annetaan aikaa ja tilaa, yhteisöön kuuluminen; olla ihminen ihmiselle
- Sallivuus; saa olla myös rauhassa yksin ilman vaatimuksia
- Aktiivisuuden tuoma voima ahdistavassa maailmassa
- Onnistumisen kokemuksia
- Mielenterveyden kulttuurihistorian vaaliminen, historian jatkumo

Kysymykseen, mitkä asiat ovat itselle tärkeitä Lapinlahdessa vapaaehtoiset mainitsivat omat kontaktit ja verkostojen luomisen, oman työpisteen ja oman osaamisen hyödyntämisen. Myös yhdessä ideoiminen 'brainstroming' ja asioihin vaikuttaminen nähtiin tärkeänä. Jälleen myös kaunis ympäristö, luonto ja ympäristön tarkkailu koettiin rauhoittavana ja stressin ja ylikierroksien katoavan.

Lapinlahden tulevaisuudesta ja eri skenaarioiden aiheuttamista mahdollisista muutoksista puhuttaessa vapaaehtoiset totesivat, että jos tiloista supistetaan, toimintamahdollisuudet väistämättä vähenevät. Osallistujat totesivat, että paljon vapaaehtoistyötä menetettäisiin, jos esim. terapiatalo (Patinan ja Puodin tilat) menetetään. Remontista puhuttaessa toivottiin *'pala kerrallaan, pienissä osissa oppien ja tietoa keräten, toiminnan tulisi voida jatkua keskeytyksettä'*. Lisäksi toivottiin, että Mental museo saisi omat tilat, ehkä Omenapuutalosta (nyt kahvilan yhteydessä).

Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksien toivottiin lisääntyvän ja kehittyvän tulevaisuudessa siten, että vaihtelumahdollisuuksia olisi tarpeeseen perustuen; 'Pooli', jossa tarjolla erilaisia töitä, esim. pihanhoitoa, korjaustyötä, siivoamista. Itseohjautuvuus ja oivaltaminen olisi sallittua, ja vapaaehtoistyön jousto; oikeus kyllästyä ja mahdollisuus vaihtaa työtä tai sen määrää elämäntilanteen mukaan. Myös vapaaehtoistyön merkityksen ja arvon tunnistamista toivottiin. Kynnyksien ja eri yksiköiden eriytymisen syntymistä tulisi välttää, sillä se hankaloittaa yhteistyötä ja vapaaehtoiset eivät aina löydä paikkaansa, vaan voivat kokea olevansa 'tiellä'. Vapaaehtoiset toivoivat yhteistyötä ja tiedonkulkua vapaaehtoisten, palokattujen, harjoittelijoiden ja työkokeilijoiden välillä. *Kokeilukulttuuri* oli hyvin vapaaehtoisten tiedossa: vapaaehtoisilla rajaton oikeus ehdottaa sisältöjä ja ideoita. Vapaaehtoiset kokivat sitoutumista sovitun työhön ja sen perustuvan luottamukseen.

Suojatekijöiden nykyinen toteutuminen vapaaehtoisten näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Työ on merkityksellistä, kun voi toimia arvojensa mukaisesti, saa kohdata ihmisiä, oma pärjäävyys paranee onnistumisen kokemuksista, aktiivisuudella ja osallisuudella, myös mieli rauhoittuu kauniissa ympäristössä.</p> <p>Kulttuurihistorian vaaliminen ja yhteinen vaikuttaminen ja ideoiminen, sekä omat kontaktit ja verkostoituminen koettiin tärkeinä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toivottiin infopistettä ja panostusta opasteisiin. • Lapinlahdesta 'Mielenvarakeskus' tai 'Kohtaamo,' jossa olisi ihminen kohdatavissa esim. 'Huolituoli' - vastaanotto. • Toivottiin enemmän luovia ryhmiä ja yhdessä käsitellä tekemistä • Mental museo tarvitsee omat tilat • Vapaaehtoistyön arvostusta, vaihtelevuutta, joustoa ja yhteistyötä ja vaikutusmahdollisuuksia toivottiin lisää • Kynnyksien ja eri yksiköiden eriytymisen syntymistä tulisi välttää, sillä se hankaloittaa yhteistyötä ja vapaaehtoiset eivät silloin löydä paikkaansa 	<ul style="list-style-type: none"> • Paljon vapaaehtoistyötä menetetttäisiin, jos esim. terapiatalo (Patinan ja Puodin tilat) menetetään • Jos tiloista supistetaan, toiminta- ja osallistumismahdollisuudet väistämättä vähenevät • Remonttitoive: pala kerrallaan, pienissä osissa oppien ja tietoa keräten, toiminnan tulisi voida jatkua keskeytyksettä.

Huoneenvuokraajat 24.8.

Tilaisuuteen osallistui Lapinlahden eteläisen siiven vuokralaisia yhdeksän henkeä (1 mies, 8 naista), lisäksi mukana oli kaksi opiskelijaa Spesiasta ja heidän ohjaajansa. Eteläsiiven vuokralaisissa on taiteilijoita 44%, terapeutteja hyvinvointialan yrittäjiä 30%, tutkijoita ja journalisteja 5%, järjestöjä 5%, kahvila/ravintola/puoti 5% ja muita 11%. Kaupungin keskihintoja edullisempi vuokrataso on antanut uskallusta yrittää ja mahdollistanut yksin yrittämisen sekä osa-aikaisuuden.

Vastaajien syitä valita Lapinlahti työpaikakseen ovat useimmiten olleet innostava ilmapiiri ja paikan 'pulputtava' ja elävä henki, kaunis ja inspiroiva miljö, runsas kulttuuritarjonta ja yhteisöllisyys. Organisaatio tukee ja täydentää osallisuutta. Heille on tärkeää, että oma arvomaailma kohtaa ympäristön ja on itse tuottamassa mielen hyvinvointia. Vuokralaiset kokivat, että Lapinlahden osallisuuden ja toiminnan mahdollisuudet sekä mielenrauhaa tuova ympäristö on tärkeä hyvinvointitekijä heille itselleen. Vuokralaiset arvostivat sitä, että Lapinlahti on monikulttuurinen paikka, jossa voi olla oma itsensä eikä tarvitse hienostella. On myös lupa olla rikki.

Osallistujat hoitavat omaa mielen hyvinvointiaan vaihtelevin keinoin Lapinlahdessa. Keskeisinä tekijöinä omaa hyvinvointia vahvistamassa olivat

- *Elvyttävä ympäristö (5 vastaajaa)*
"Meri ja kallio rauhoittaa, menee vain tuonne luontoon"
- *Ihmiset, kohtaamiset (7 vastaajaa)*
"Kaikesta voi puhua, on helppo lähestyä ihmisiä"
- *Kahvila (2 vastaajaa)*
"Ehdottoman tärkeä hyvinvoinnille, 'sydän', voi mennä aina juttelemaan, on helppo olla yhteydessä muihin ihmisiin"

Asiakkaiden mielen (ja kehon) hyvinvoinnin edistämisestä keskusteltaessa vastaajat mainitsivat mm tekemisen kulttuurin, jonka kautta syntyy ihmisten välisiä kontakteja ja verkostoja. Palveluiden tarjoajat kokivat olevansa tietoa jakaessaan tärkeitä 'sisäänheittäjiä' Lapinlahden muuhunkin toimintaan. Keskustelussa puhuttiin Lapinlahdessa vallitsevasta läsnäolon ja kiireettömyyden kulttuurista, jossa ihmisiä kohdataan eri palveluiden äärellä, esim. Puodissa ja kirpputori Patinassa. Positiivista on myös, että koiratkin ovat tervetulleita.

Lapinlahden toivottiin kehittyvän tulevaisuudessakin mielen hyvinvointia tukevana keitaana. Vastaajien toiveet olivat hyvin käytännönläheisiä; parempia opasteita ja infopiste, myös tiedotusta toivottiin edelleen parannettavan. Potentiaalia nähtiin myös lapsille ja perheille suunnattavaan toimintaan.

Tulevaisuuden skenaarioista keskusteltiin erityisesti **remontin** vaikutuksista ja mahdollisista vuokrakorotuksista, josta vastaajat totesivat vuokrannousun olevan liikaa monelle; osa lopettaisi kokonaan, osa lähtisi muualle. Joillekin tila on olennainen osa toimintaa, eikä väistötila tule kyseeseen. Vuokralaiset olivat huolissaan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten puolesta tilanteessa, jos toimintaan tulisi katkos.

Toiveissa on remontti pienissä erissä esim huone kerrallaan. Isojen asioiden korjaamisen häiriöt tulisi suunnitella tarkkaan, ja olisi tärkeää, että toiminta jatkuisi.

Suosituksina päättäjille huoneenvuokraajat esittivät, että:

- Lapinlahden arvo tulee tunnistaa ja tunnustaa
- Puisto säilytettävä nykyisellään
- Remontti avoin, että ihmiset saisivat seurata sen edistymistä ja hyvä suunnittelu yhdessä toimijoiden kanssa

Mielen suojatekijöiden nykyinen toteutuminen vuokralaisten näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Hakeutuminen Lapinlahteen on johtunut mm. paikan hengestä, elävyydestä, ystävällisistä ja innostavasta ilmapiiristä, kauneudesta, edullisuudesta ja siitä, että Lapinlahdessa saa olla oma itsensä. Mielen terveyden suojatekijät toteutuvat toimijuuden helppouden kautta, ts. voi osallistua omien resurssien, kiinnostusten ja vahvuuksien mukaisesti. Matalan kynnyksen tekeminen. Kahvilasta saatava lounas tärkeä omalle fyysiselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille.</p> <p>Paikan hyvä tunnelma ja mielenrauhaa tukevat puitteet koettiin tärkeiksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • UlkoWC:t ja esteettömyys toiveena. • Lapinlahden arvo tulee tunnistaa ja tunnustaa • Puisto ja toiminnan jatkuvuus säilytettävä • Lisää toiminnan mahdollisuuksia lapsille ja perheille • Yrittäjien palveluiden parempi näkyvyys ja tiedottamisen parantaminen, • Selkeät pelisäännöt koskien talon tapoja (esim. ovien lukitsemisen) • Nykyinen organisaatio tukee ja täydentää osallisuutta, systeemiä voi olla mahdollonta rakentaa uudelleen, jos se purettaisiin 	<ul style="list-style-type: none"> • Remontti avoimena, että ihmiset saisivat seurata sen edistymistä. Toiveena, että tehdään pienissä erissä niin, että toiminta jatkuisi. • Jos tehdään iso putki-remppa, hyvä suunnittelu • Terapiataloon riittäisi pintaremontti; nykyinen toimintamalli sopii sinne hyvin • Kävijät ja toimijat tulee ottaa mukaan suunnitteluun • Vuokrannousu olisi liikaa monille vuokraajille ja heidän asiakkailleen: lopettaisivat tai lähtisivät muualle, tosin vastaavia yhtä edullisia tiloja mahdoton löytää • Yksinäisten tarpeet tulee huomioida: Pitää olla paikka, jossa kohdata ihmisiä.

Miitti -hankkeen monikulttuurinen kohderyhmä 24.8.

Vuonna 2017 alkanut MIITTI-hanke on osa Pro Lapinlahti mielenterveysseura ry:n toimintaa. MIITTI järjestää kaikille avointa, mutta erityisesti pakolaistaustaisille ja muille maahan muuttaneille suunnattua kohtaamiseen, yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen perustuvaa yksinäisyyttä vähentävää toimintaa, kuten vertaisryhmiä, tapahtumia, liikuntaa ja taidetta. Toiminnan tavoite on tukea kotoutumista ja edistää kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mielenterveyttä. MIITIN osallistujia kuultiin haastatteleamalla neljää osallistujaa (1 mies, 3 naista). Haastateltavat ovat 28-38 vuotiaita.

Osallistujien vastauksissa korostuu Lapinlahden hyväksyvä ilmapiiri: Lapinlahti koetaan paikaksi, jossa erilaisuus hyväksytään ja itseään ei tarvitse selittää. Haastateltavien mukaan luontoympäristö ja meren läheisyys auttaa rauhoittumaan ja prosessoimaan kokemuksia. Myös ihmisten tapaamista pidetään tärkeänä, erityisesti vasta Suomeen saapuneet kaipaavat usein ystäviä ja kontakteja uudessa kotimaassa. Mahdollisuus tutustua sekä suomalaisiin, että samankaltaisessa elämäntilanteessa oleviin maahanmuuttajiin, koetaan tärkeänä. Yksi haastateltava mainitsee tärkeänä myös mahdollisuuden keskustella henkilökohtaisista aiheista, kuten mielenterveydestä ja seksuaalisuudesta, sillä kielellä, joka itselle on luontevin.

Haastateltavat arvostavat Lapinlahden yhteisöä, ja kokevat olevansa sinne tervetulleita: *"It's not just a place, it's a community"*. Suosituttuja toimintamuotoja ovat mm. meditointi, jooga, tanssitunnit, sekä kieli- ja keskusteluryhmät. Näitä toivotaan vielä enemmän, lisäksi toivotaan toimintaa, jossa voi oppia uusia taitoja, kuten englanninkielisiä luentoja ja taidetyöpajoja.

Tiedot keräsi, kirjasi ja raportoi Maija Mustajoki, Miitti hanke.

Mielen suojatekijöiden nykyinen toteutuminen MIITIN osallistujien näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätös- vaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<ul style="list-style-type: none"> • Paikan monipuolisuus edesauttaa mielen suojatekijöiden toteutumista • Lapinlahdessa voi tavata ystäviä ja tutustua uusiin ihmisiin • Kokemus hyväksytyksi tulemisesta ja yhteisöön kuulumisesta • Rauhoittava ympäristö tukee mielen hyvinvointia • Mahdollisuus oppia uusia taitoja ja osallistua itse toiminnan toteutukseen 	<ul style="list-style-type: none"> • Toivotaan enemmän tietoa toiminnasta myös englanniksi • On tärkeää, että ainakin osa toiminnasta pysyy maksuttomana, jotta pienituloiset eivät jää ulkopuolelle ja mukana on jatkossakin ihmisiä erilaisista taustoista ja elämäntilanteista • Toivotaan käytännönläheistä toimintaa, kuten liikunta- ja taide-ryhmiä 	<ul style="list-style-type: none"> • Toivotaan ettei paikan sielua kadoteta • Nähdään että on hyvä, jos remontointi tuo parempia tiloja kaikille • Jos säännöllinen toiminta katkeaa, se toisi surua vakituisille osallistujille. Toivotaan että toiminnalle löytyisi korvaava tila muualta remontin ajaksi • Olisi vaikea löytää vastaavaa paikkaa, koska Lapinlahden ihmiset ja ympäristö koetaan tärkeäksi

Tilajakamon vuokralaiset 1.9

Lapinlahden Tilajakamo on talon pohjoinen siipi, jossa on luovan alan taiteilijoiden ja yrittäjien työtiloja. Keskustelutilaisuuteen osallistui vain kaksi henkilöä (mies ja nainen), lisäksi haastattelin yhtä taiteilijaa (miestä) erikseen.

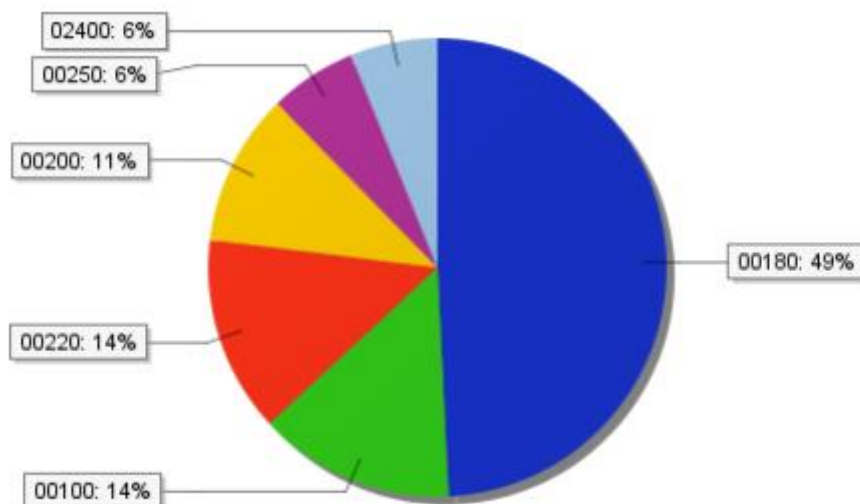
Suojatekijöiden nykyinen toteutumisen kohderyhmän näkökulmasta	Ajatukset ja toiveet Lapinlahden tulevaisuudesta	Suhtautuminen eri päätösvaihtoehtojen tuomiin muutoksiin
<p>Taiteen tekemiseen oma rauha on ensisijaisen tärkeää. Myös allergiselle tilat sopivat. Sosiaaliseen kanssakäymiseen on mahdollisuuksia niille, jotka sitä kaipaavat (autonomia). Oma Galleria kuja mahdollistaa oman taiteen esille saamisen (yhteisöllisyys).</p> <p>Omaa mielen hyvinvointia parantaa ulkoilu ja kaunis puisto, meri ja harrastukset kuten kalastus ja uinti (pärjäävyys).</p> <p>Ovat itse tehneet paljon kiinteistöhuoltotöitä ja pientä pintaremonttia, lisäksi saunarakennuksen pajassa on hitsauskone ja työkoneita, voi rakennella. Jonkun verran vaihdellaan työpalveluksia toisten kanssa. (Osallisuus).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toivovat, että taiteilijoille olisi jatkossakin talossa kohtuuhintaista työtilaa tarjolla • Mahdollisuus rauhaan ja hiljaisuuteen tulee säilyttää, kovaääniset konsertit sisäpihalla erityisesti pitäisi tiedottaa hyvissä ajoin. • Voisi olla enemmän palveluja talossa työsäkävälle (kuten lounasravintola tai kioski) • Hyvä, että puolet talosta jatkaa mielenterveystyötä. Päivystävä psykologi vastaanotto-idea voisi toimia: ihmiset voisivat tiettyinä säännöllisinä aikoina tulla juttelemaan huolistaan. Nykytila on muuten hyvä. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nykytoiminta on haavoittuva, liiketoimintamallin vuokrien nousu voisi olla riski; talo vaarassa muuttua toimistotaloksi. • Remontista: viemäriputkisto on kiireellisin, maali paikoin täysin rapistunut yläkerroissa. Majoitustilaksi Lapinlahti ei sovi mittavien putkityöiden vuoksi. Ylin kerros talvella kylmä, kesällä kuuma. Ikkunaremonttia kaivataan, pokat rapistuneet. Toiveissa hyvä suunnittelu ja vaiheistus.

Kävijäkyselyn tulokset

[Linkki kävijäkyselyyn:](#)¹⁸

Vastaajat

Asuinpaikka: Lähes puolet (49%) vastaajista asui Kampin-Ruoholahden alueella (00180) ja seuraavaksi eniten Töölön, Kampin 14 % (00100) ja Jätkäsaaren 14 % (00220) alueilla.

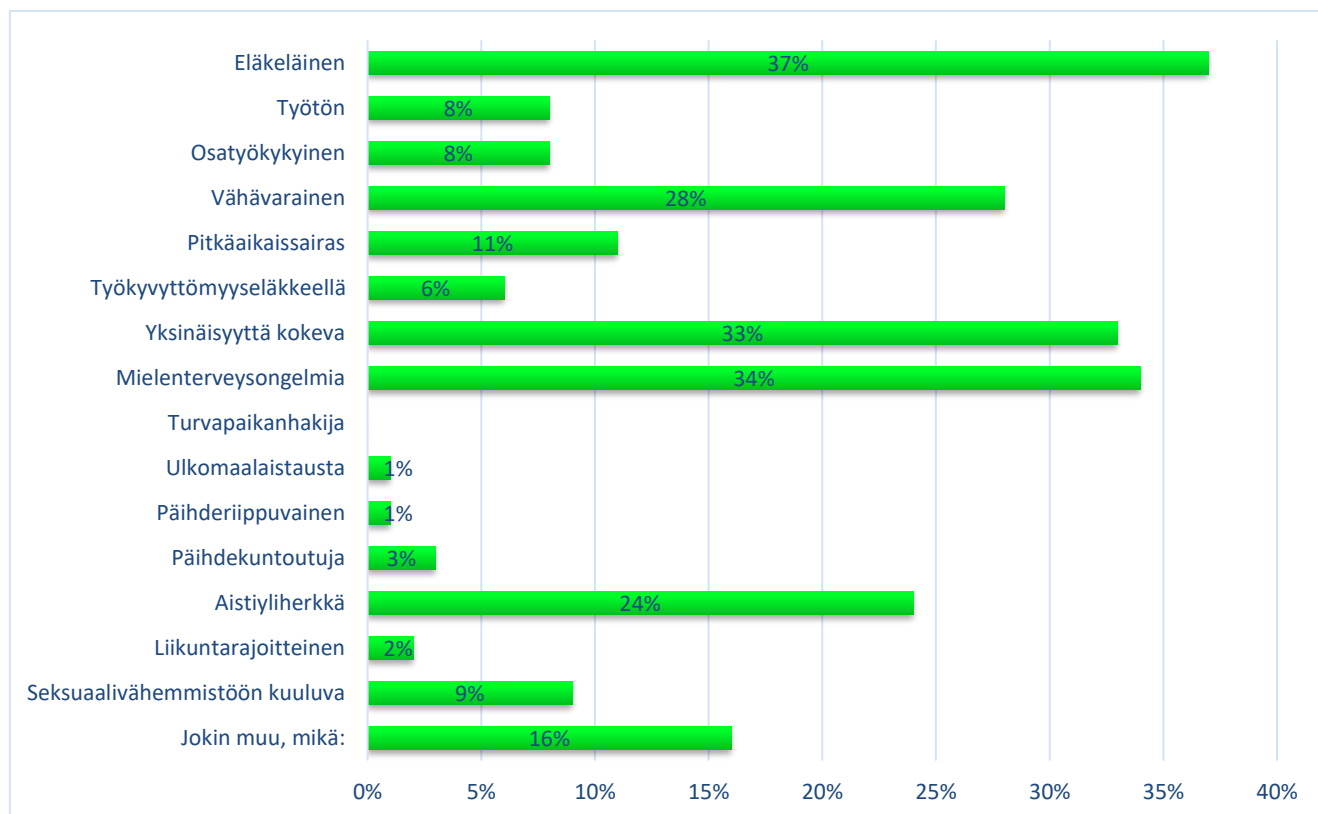
Ikäjakama: Suurin osa (35 %) vastaajista oli 50-60 vuotiaita, seuraavaksi eniten (27 %) oli 60-70 vuotiaita. Vastauksia tuli ylivoimaisesti eniten naisilta, 89 %, vastaajista oli miehiä 9,2 % ja määrittelemättömiä 1,8 %.

Koska Lapinlahti tullut tutuksi: Vastaajille Lapinlahti on tuttu paikka; 35 % oli tutustunut Lapinlahteen n 5-10 vuotta sitten, 20 % oli tuntenut Lapinlahden 20 vuotta tai kauemmin. 23 % vastaajista oli tuntenut Lapinlahden alle viisi vuotta.

Oma ilmoitettu kävijätyyppi: Vastaajat (n=164) ilmoittivat olevansa eniten (yli 70 %) kävijätyyppinä asiakas, vierailija tai ulkoilija. Seuraavaksi yleisimmän oli valittu kävijätyyppi tapahtumayleisö (51 %), lähialueen asukas (40 %), taiteilija tai kulttuurialalla (22 %), harrastus- tai keskusteluryhmässä kävijä (19,5 %) ja vapaaehtoistyöntekijä (16 %).

Haasteita mielenterveydessä: **Noin puolella** vastaajista oli taustalla haasteita mielenterveyden kanssa, sillä 48 % ilmoitti käyneensä terapiassa mielenterveyssyistä, ja 21 % oli parhaillaan jokin mielenterveyteen liittyvä diagnoosi. 17 % ilmoitti parantuneensa mielenterveysongelmastaan.

123 vastaajaa 164:stä ilmoitti edustavansa jotakin haavoittuvassa asemassa olevaa ihmisryhmää.

Tärkeää Lapinlahdessa

Määrittele suhteesi Lapinlahteen omin sanoin ('Minä ja Lapinlahti')

Vastaajien määrä: 146

Lapinlahdella on ollut positiivinen vaikutus mielen hyvinvointiin		
'Minä ja Lapinlahti' (N=146)		
Mielenterveyden suojatekijä	n	%
Itseohjautuvuus, autonomia	70	48
Osallisuus, yhteenkuuluvaisuus	66	45
Pärjäävyys, yhteisöllisyyden edut	93	64

Lapinlahti on vastaajille yleisesti ottaen merkityksellinen paikka ja se koetaan erityisenä, ainutlaatuisena jopa korvaamattomana alueena Helsingissä. Suhde Lapinlahteen on ainutkertainen, sitä leimaa harvoin välinpitämättömyys vaan vastauksissa puolustetaan Lapinlahtea. Lapinlahden kaunis luonto ja merellisyys luovat rauhan kokemuksen monille, siellä ”mieli lepää” (27 vastaajaa/146, 18,5%). Vastaajat kokivat, että Lapinlahdessa saa olla oma itsensä. Ihmiset, kohtaamiset ja erityinen paikan henki mainitaan myös usein (18/146, 12,3%). Monissa vastauksissa mielenterveyden suojatekijät sekoittuvat toisiinsa vaihtelevan, mielialaan kulloinkin sopivan toiminnan muodossa, esim.: ” Lapinlahti on lähiluontoni, kollektiivinen hyvinvointiympäristö ja ihmisten tapaamispaikka.” (Nainen, 50-60 v)

Itseohjautuvuus ja autonomia

Vastaajista 70 / 146 eli 47,9 % koki, että Lapinlahdella positiivinen vaikutus itseohjautuvuuteen ja autonomiaan.

Lapinlahti on toiminnan ja osallisuuden paikka, jossa voi toisaalta itseään kuunnellen levätä, rauhoittua ja palautua. ”Henkireikä”. ”Akkulataamo kiireen ja stressin keskellä”. Moni Lapinlahdessa kävijä on elämänsä varrella kärsinyt mielenterveyden ongelmista. Lapinlahti avoimena ja turvallisena yhteisönä on lisännyt kävijöiden hallinnan ja kontrollin tunnetta omasta elämästään. Lapinlahden kulttuuri- ja vapaaajantoimintaan on ollut helppo liittyä mukaan. Toiminta on ollut pääosin ilmaista, eikä osallistuminen ole edellyttänyt oman taustan avaamista.

” Lapinlahti on mun sielunmaisema. Kun astun tontille, niin pulssi laskee ja stressi ja kiire kaikkooa. Kauden neutta, luovuutta ja yhteisöllisyyttä, tärkeä paikka!” (Nainen, 40-50 v)

” Lapinlahti on minulle levon ja rauhan tyyssija; paikka, jossa mieleni tyyntyy. Tätä on vaikea selittää, mutta koen vahvasti, että Lapinlahti säteilee hyvää. Lapinlahdessa olen sopusoinnussa itseni, muiden ihmisten ja luonnon kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa säännöllisiä retkiä Lapinlahteen kahville, kävelyille ja viipyilemään.” (Nainen, 50-60 v)

”Erittäin tärkeä rauhoittumispaikka, luonto ja kasvimaat, kahvilat, kaikenlaisia ihanaa kurssia ja puuhaa.” (Nainen, 40-50 v)

” Paras paikka Helsingissä. Ihanaa kun alue on avoin kaikenlaiselle pistäytymiselle. Mukavaa toimintaa, jonka puitteissa tapaa uusia ihmisiä.” (Nainen, 60-70 v)

” Käyn Lapinlahden ihanassa puistossa ulkoilemassa ja rannalla uimassa. Osallistun Kaupunki luontokeskuksen tapahtumiin ja toimintaan. Nautin vaihtelevista taidenäyttelyistä. Paikka on ihana, kun sinne voi mennä juuri sellaisena kuin on. Hyväksyvä ilmapiiri kaikkialla.” (Nainen, 50-60 v)

Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus

Lapinlahden yhteisö on vahvistanut vastaajien osallisuutta ja edistänyt yhteenkuuluvaisuudentunnetta paikkaan ja laajemmin yhteisöön (66 vastauksessa / 146 45%).

Lapinlahden monipuoliset työ- ja vapaa-ajan mahdollisuudet ovat tarjonneet tilaisuuksia samanhenkisten ihmisten kohtaamiseen ja antanut vaikuttamisen mahdollisuuksia vapaaehtoistyön tai muun yhteistoiminnan kautta.

”Lapinlahti on tärkein syy siihen, että tunnen jälleen kuuluvani ympäröivään yhteiskuntaan ja että osatyökykyisyys ei vähennä ihmisarvoani.” (Nainen, 20-30 v)

”On ollut monine aktiviteetteineen ja ihmisineen tärkeä osa sosiaalista kehittymistäni.” (Mies, 30-40 v)

”Lapinlahdesta saatu tukityöpaikka kuntoutti minut elämäkriisin jälkeen. Nyt tunnen olevani osa Lapinlahti yhteisöä. Olen töissä siellä, teen monenlaista ja tuotan hyvää mieltä muille.” (Nainen, 50-60 v)

”Aivan uniikki paikka, joka sallii ihmisen olla oma itsensä.” (Nainen, 50-60 v)

Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut

Suurin osa vastaajista koki Lapinlahden vaikuttaneen positiivisesti omaan pärjäävyyteen eli resilienssiin (93 / 146 63,7 %) sekä tarjonneen yhteisöllisyyden kokemuksia ja perspektiiviä elämän haasteista selviämiseen.

”Talon estetiikka, paikan sijainti meren äärellä ja puiston kauneus tarjoaa harvinaisen täydelliset puitteet kuntoutumiselle. [...] Iloitsin kun alueella aloitettiin toimintaa Lapinlahden Lähden kautta ja taloon muutti toimijoita, joiden toiminnan ytimessä on mielenterveys, kulttuuri, osallisuus ja sosiaalisesti kestävä kehitys. Tämä toiminta joka vuosi vuodelta on laajentunut ja kehittynyt vastaa juuri siihen tarpeeseen, jota Helsingissä tarvitaan ja toivoisin myös, että toiminta laajenisi niin että myös kaupunki sijoitaisi kuntouttavaa toimintaa tänne. [...]” (Nainen, 50-60 v)

”Paikka, joka ei ole liian puleerattu eikä nuori kuten minä.” (Nainen, 60-70 v)

”Mahdollisuus tehdä juuri itselle sopivaa vapaaehtoistyötä. Saa paljon onnistumisen ja yhteisöllisyyden kokemuksia. Samoin yhteistyö hyvinkin erilaisten ja eri ikäisten ihmisten kanssa tuo elämään paljon iloa ja energiaa ja uusia oivalluksia.” (Nainen, 60-70 v)

Mikä Lapinlahden toimintamahdollisuuksista on sinulle tärkein ja miksi? Vastaajien määrä: 141

Avovastauksista luokiteltu eniten mainintoja saaneet toiminnot ja niiden yhteys mielenterveyden suoja-tekijöihin.

Tärkeimmät toimintamahdollisuudet Lapinlahdessa	Vastaajien määrä ja % (N=141)		Vaikutusta mielenterveyden suoja-tekijöihin
Luonto ja kaunis ympäristö	43	30%	Itseohjautuvuus ja autonomia Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Ulkoilu ja liikunta	21	15%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Kahvila	21	15%	Itseohjautuvuus ja autonomia
Kaupunkiluontokeskuksen toiminta, kurssit, luennot ja työpajat	20	14%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Työ ja osallisuus	16	11%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Taide ja kulttuuritarjonta	15	11%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Ihmiset ja kohtaamiset	14	10%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut
Tapahtumat	12	8,5%	Itseohjautuvuus ja autonomia Osallisuus ja yhteenkuuluvaisuus Pärjäävyys ja yhteisöllisyyden edut

Mitä ilmaispalveluja olet hyödyntänyt Lapinlahdessa?

Vastaajien määrä: 161, valittujen vastausten lukumäärä 921

Valittavia vaihtoehtoja oli 15, joista sai valita niin monta kuin mihin oli osallistunut.

Suosituimmat ilmaistoiminnot (yli 10% vastaajista valinnut) suuruusjärjestyksessä

Ilmaisaktiviteetit, joihin olen osallistunut	n	%
Omatoiminen ulkoilu puistossa	153	95
Taidenäyttely	131	81
Tapahtuma	109	68
Kirpputori	100	62
Konsertti	75	47
Luento	72	45
Opastettu tai omatoiminen kierros	67	42
Ohjattu liikunta puistossa	42	26
Työpaja	35	22
Harrastusryhmä	30	19
Talkoot	24	15
Koulutus	22	14
Keskusteluryhmä	21	13
Käyn vapaaehtoistyössä	21	13

Sitaatit:

”Kaupunkiluontokeskus ja yhteisöpalstakerho, koska se on säännöllistä toimintaa ulkona hyvinvoinnin lisäämiseksi, luontoon juurtumiseksi, yhteisön voimistamiseksi”

”Taidenäyttelyt. Toivon myös joskus saavani tehdä siellä omaa taidetta ja osallistua taidenäyttelyyn.”

”Lapinlahden tarjoama työkokeilupaikka on minulle mittaamattoman arvokas. Se on vähentänyt mäsennusoireita ja antanut tulevaisuudenuskoa. Tulevaisuus ei näytä enää yhtä toivottomalta.”

Jos tämä ilmainen mahdollisuus loppuisi, millainen vaikutus sillä olisi sinulle?

Vastaajien määrä: 120

Vaikutus	Vastaajien määrä (N=120)	Prosenttia vastaajista
Negatiivinen	97	81 %
Negatiivisesti autonomiaan ja itseohjautuvuuteen	55	46 %
Negatiivisesti osallisuuteen ja yhteenkuuluvaisuuteen	29	24 %
Negatiivisesti pärjäävyyteen ja yhteisöllisyyteen	53	44 %
EOS tai ei vaikutusta	10	8 %

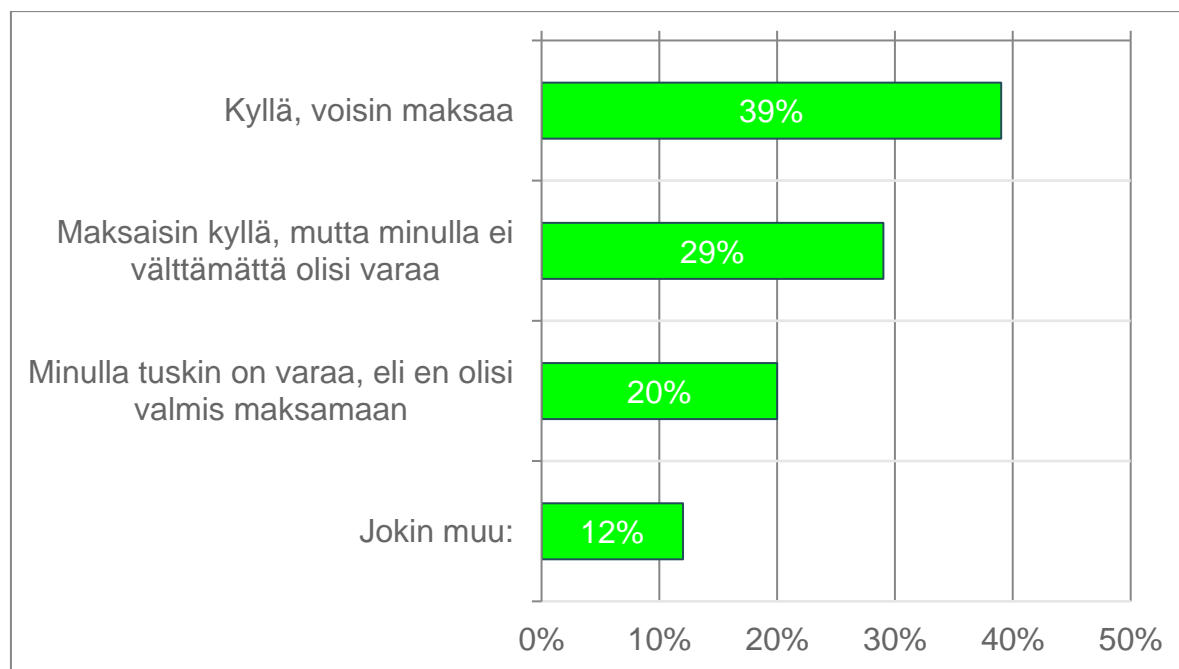
Negatiivinen vaikutus 97 vastaajaa 120:stä, ei osaa sanoa 4, ei vaikutusta 6

Yleisimmät tunnesanat:

- Suru 13 mainintaa
- Harmi 10 mainintaa

Olisitko valmis maksamaan, jos nykyisin ilmaiset harrastusmahdollisuudet vähenisivät tai muuttuisivat osin maksullisiksi vuokrien nousun myötä?

Vastaajien määrä: 157

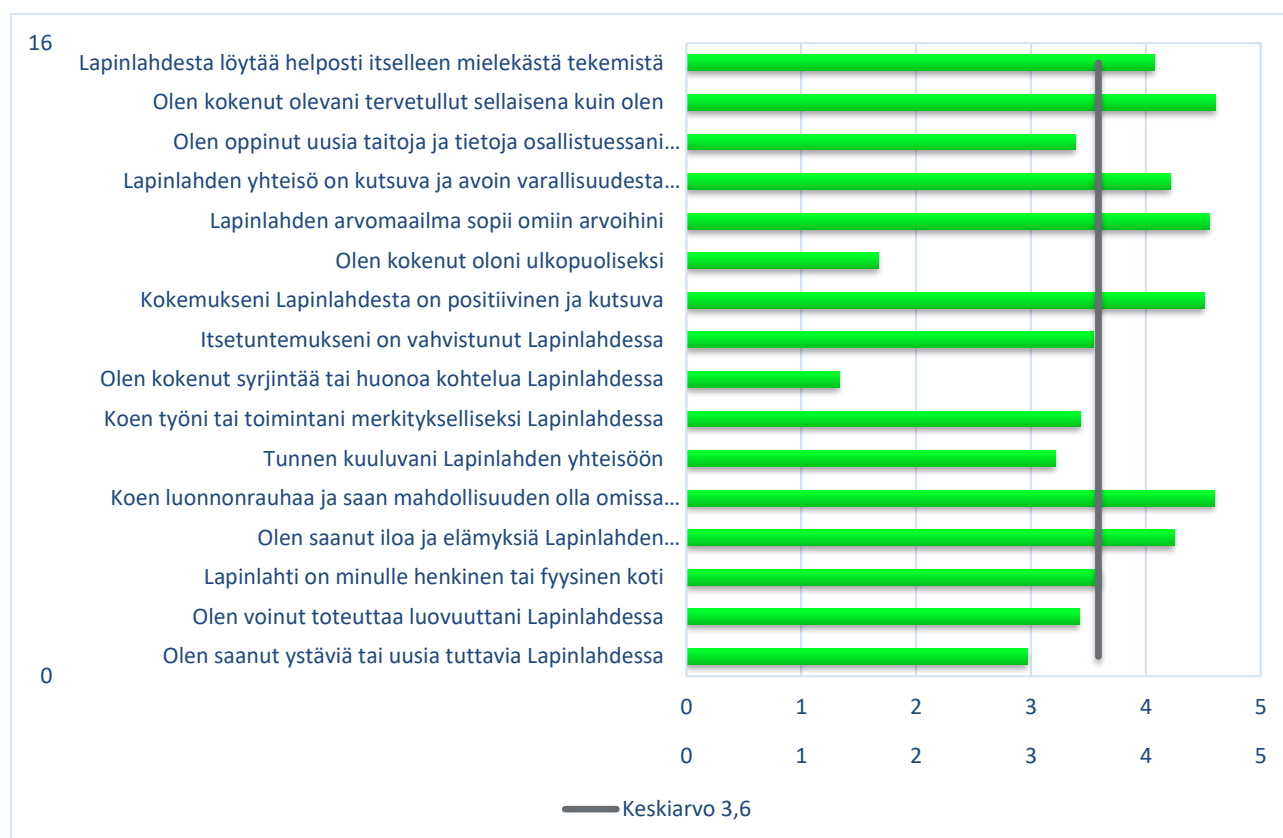

**Arvioi asteikolla seuraavia mielen hyvinvointiin liittyviä väittämiä
1 (aivan eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä)**

Vastaajien määrä: 164

Eniten (top 5) vastaajat ovat kokeneet:

1. Ovat kokeneet olevansa tervetulleita sellaisina kuin ovat (asteikolla 1-5, ka 4,6)
 - Liittyy osallisuuteen ja yhteenkuuluvaisuuden tunteeseen
2. Ovat kokeneet luonnonrauhaa ja saaneet mahdollisuuden olla omissa oloissa (ka 4,6)
 - Liittyy itseohjautuvuuteen ja autonomiaan sekä pärjäävyyteen
3. Ovat kokeneet Lapinlahden arvomaailman sopivan omiin arvoihin (ka 4,6)
 - Liittyy autonomiaan, osallisuuteen, yhteenkuuluvaisuuteen sekä pärjäävyyteen ja yhteisöllisyyden etuihin
4. Ovat kokeneet, että Lapinlahti on positiivinen ja kutsuva (ka 4,5)
 - Liittyy osallisuuteen ja yhteenkuuluvaisuuteen
5. Ovat saaneet iloa ja elämyksiä kulttuuritarjonnasta (ka 4,3)
 - Liittyy autonomiaan ja itseohjautuvuuteen sekä osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen

Mitä teet Lapinlahdessa käydessäsi? Valitse kaikki sopivat

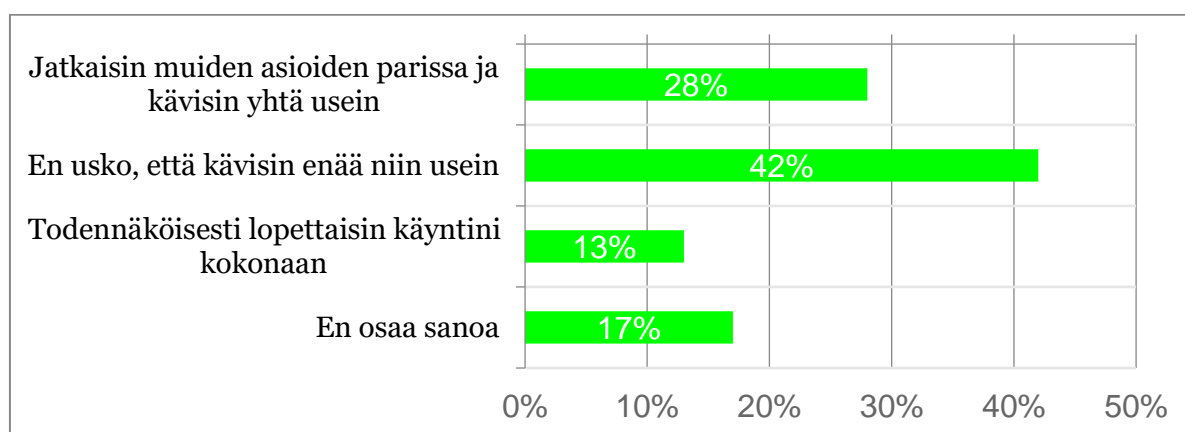
Vastaajien määrä: 164, valittujen vastausten lukumäärä: 1168

Suosituimmat toiminnot (yli 10% vastaajista valinnut) suuruusjärjestyksessä

Mitä teet Lapinlahdessa?	n	%
Käyn kävelyllä	143	87
Käyn Lapinlahdessa kauniin puiston ja merimaiseman takia	141	86
Käyn kahvilassa tai ravintolassa	141	86
Käyn taidenäyttelyissä	112	68
Tapaan ystäviä	105	64
Käyn havainnoimassa luontoa	101	62
Osallistun yleisötapahtumiin	97	59
Käyn liikumassa omatoimisesti (juoksu, uinti tms)	78	48
Käyn ilmaisluennoilla ja/tai kursseilla	57	35
Käyn kesän ilmaisliikunnassa (jooga tms)	28	17
Osallistun Kaupunkiluontokeskuksen ilmaiseen toimintaan	26	16
Käyn saunomassa	22	13
Käyn vapaaehtoistyössä	21	13
Osallistun maksulliseen harrastustoimintaan tai kurssille	21	13
Käytän hyvinvointipalveluja	21	13
Käyn töissä tai työharjoittelussa	19	12

Jos tämä mahdollisuus loppuisi kokonaan, jatkaisitko silti Lapinlahdessa käymistä?

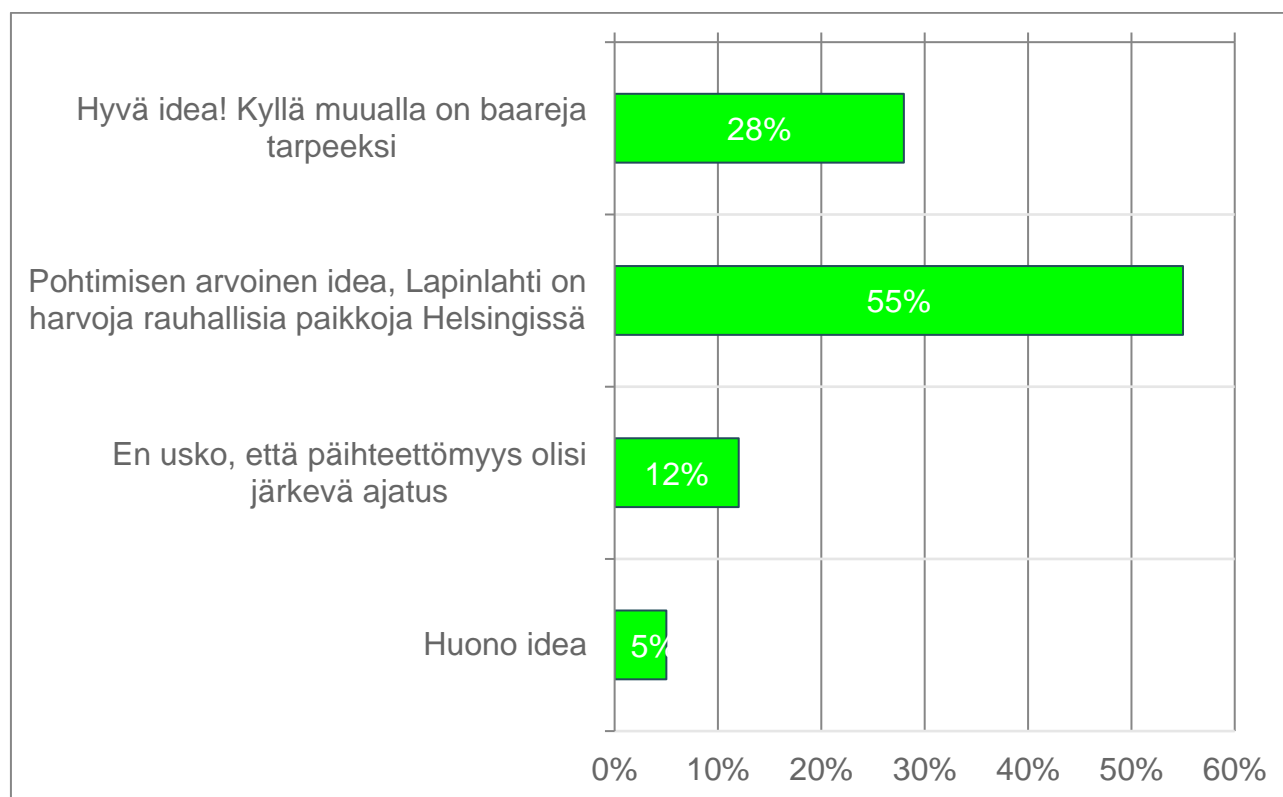
Vastaajien määrä: 156

Lapinlahden tulevaisuus

Lapinlahden kannattaisi olla päihitteetön alue?

Vastaajien määrä: 156

Millaisia toimintamahdollisuuksia toivoisit lisää Lapinlahteen?

Vastaajien määrä: 101

Yhteensä 63,4 % (n=64) vastaajista arvioi toimintamahdollisuuksien lisääntymisen vaikuttavan positiivisesti mielenterveyden suojaajatekijöihin

16,8%(n=17) on tyytyväisiä nykytarjontaan tai ei osaa sanoa.

Toivottiin lisää

Taidetta ja kulttuuria	17 vastaajaa
Avoimia ilmaisluentoja	13
Liikuntamahdollisuuksia	13
Musiikkia ja esittävää taidetta	12
Erilaisia ryhmiä	11
Tapahtumia	10
Toimintaa eri kohderyhmille	8
Ravintolapalveluita	6
Ei toivo mitään, EOS tai on tyytyväinen nykyisiin:	17 vastaajaa

Millainen kaupallinen tai puolikaupallinen toiminta sopisi mielestäsi Lapinlahteen?

Vastauksia: 155, valittujen vastausten lukumäärä 495

	n	%
Tee-, kahvi- tai herkkupuoti	114	74
Enemmän hyvinvointipalveluja	81	52
Ekologista muotia myyvä vaateliike	76	49
Mielenterveyshistorian museo*	65	42
Lahjapuoti	58	37
Anniskeluravintola tai baari	34	22
Majoituspalvelut (motelli tai hotelli)	24	15
Erikoisliike, millainen**:	23	15
Jotain muuta, mitä***:	20	13

**Lisämäärittelyt museosta ja erikoisliikkeistä

Millainen museo*? (n= 45)		Millainen erikoisliike***? (n= 23)	
Mielenterveyteen ja/tai sen historiaan liittyvä	33	Käsityö- taide ja/tai askarteluliike	7
Taidemuseo, galleria tms	5	Kierrätystavaroita myyvä ja/tai divari	6
Jokin muu museo	7	Ravitsemus: Luomutuote myymälä tai ravintola	6
		Hyvinvointiin liittyvä	4

***Jotain muuta, mitä? Toivottiin mm musiikkistudioita ja parempia tiloja esittävälle taiteelle, korjaus- ja IT apua tarjoavia pienyrityksiä, enemmän työhuoneita, kameraseuraa ja perheille toimintaa. Lisäksi toivottiin enemmän toimintamahdollisuuksia iltoihin ja viikonloppuihin sekä pidempiä aukioloaikoja (4 vastaajaa). Parempaa tiedottamista toivoi niin ikään 4 vastaajaa.

Sitaatit:

”Toivoisin näyttelyiden ja kahvilan ilta-aukioloa. En käy nykyisin, koska kaikki menee kiinni neljältä. Se on turhauttavaa.”

*”**Nykyiset** on hyviä. Matalankynnyksen toimintamahdollisuuksia kaupunkilaisille taustoista ja kulttuurista riippumatta. Kaupunkiluonnon vaaliminen alueella on tärkeää. Kurseja ja mielenkiintoisia luentoja, erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia.”*

”Enemmän esim taideterapiaa, maalaamisen tai valokuvauksen opettelua, useammin puistoissa ohjattuja kävelyä (historia, luontotuntemus, puutarhan historia potilaiden hoitomuotona, aistikävelyt) Olisi hyvä yhtenäistää tiedottaminen eri tapahtumista. Välillä on vaikea löytää mitä ja milloin ja missä jotakin tapahtui.”

”Vapaaehtoistyötä niille, jotka eivät voi sitoutua pitkäaikaiseen toimintaan psyykkisen sairauden takia. Taustatukea ehdottomasti enemmän vapaaehtoistyöhön.”

” Ehkäpä kohdistetusti enemmän toimintaa eläkeläisille päiväsaikaan.”

” Mielestäni siellä on toimintaa tarpeeksi. Paljon hyviä kurseja, luentoja, esityksiä, melontaa jne., ja mahtava leipäleipomokin. Liiallisuus lisää myös määrällisesti ihmisiä ja alueesta tulisi levoton. Nyt alueella on vielä levollinen, rauhallinen meininki.”

” Yhteisöllisiä ruokailuja, luentoja, sisätilakonsertteja syksyille ja talvelle. Hyvinvointia tukevia hoitomuotoja, kuten hieronta, kampaamo ja parturi, jalkahoito.”

Lapinlahden eri päätösvaihtoehdot ovat vielä auki. Mitkä alla luetelluista eri päätösvaihtoehtojen väli- tai pitkäaikaisista muutoksista arvelet vaikuttavan sinuun eniten?

Vastaaajien määrä: 154, valittujen vastausten lukumäärä 285, kun sai valita max 2 vaihtoehtoa

Henkilökohtaisesti eniten vaikutusta olisi, jos:	n	%
Nykyinen toiminta supistuu	68	44
Ilmainen toiminta vähenee	62	40
Tilojen käyttö muuttuu toisenlaiseksi	52	34
Kaupallinen toiminta lisääntyy	43	28
Osa tiloista suljetaan remontin ajaksi	26	17
Vuokrattavien tilojen hinnat nousevat	19	12
Taiteilijoiden käytössä olevat tilat (Tilajakamo) vähenevät	15	10

Kysymys erityisesti Lapinlahden vuokralaisille:**Miten sinuun vaikuttaisi tilanne, jossa Lapinlahden tilat suljettaisiin remontin vuoksi kokonaan esimerkiksi vuodeksi?**

Vastaajien määrä: 27, valittujen vastausten lukumäärä 32

	n	%
En usko, että löytäisin vastaavia tiloja tai palvelua, joka sopisi sijaintinsa puolesta	10	37
Joutuisin etsimään kokonaan uuden paikan toiminnalle tai palvelulle	6	22
En usko, että löytyisi vastaavaa tilaa muualta, joka sopisi budjettiini	5	18
Todennäköisesti lopettaisin kokonaan toimintani	3	11

Kysymys erityisesti Lapinlahden palvelujen käyttäjille (esim. hieronta, terapia, fysioterapia tms):**Miten sinuun vaikuttaisi tilanne, jossa Lapinlahden tilat suljettaisiin remontin vuoksi kokonaan esimerkiksi vuodeksi ja palveluun tulisi katkos?**

Vastaajien määrä: 32

Negatiivinen vaikutus n=12 (37%)

Kuvailtiin sanoilla hirveää, ikävää, haitallista, harmi, stressaavaa, kurjaa, katastrofi

Käynteihin tulisi katkos, ne vähenisivät tai menisi muualle n=7 (22%)

Ei vaikutusta n=3 (9%)

Miten toivoisit Lapinlahden tulevaisuudessa kehittyvän, ja mikä tulisi säilyttää ennallaan?

Vastaajien määrä: 111

Tulisi kehittää	n	%
Näyttelytoiminnan, esittävän taiteen, opastettujen kierrosten ja luentojen lisääminen ja kehittäminen	17	15
Kaupallisen toiminnan ja pienyrittäjyyden lisääminen ja kehittäminen;	17	15
➤ Joista kahvila- ja ravintolapalveluiden laajentamista	9	8
➤ Ja muuta pienyrittäjyyden kehittämistä	8	7
Luontotoiminnan ja liikuntapalveluiden kehittäminen	11	10
Tiedottamisen ja markkinoinnin kehittäminen	7	6,3
Haavoittuvassa asemassa olevien parempi huomioiminen toiminnassa	6	5,4
Lapsille ja perheille suunnatun toiminnan kehittäminen	3	2,7
Tulisi säilyttää	n	%
Luonto ja puisto avoimena virkistysalueena	42	38
Remontti historiaa kunnioittaen, ei uudisrakentamista	33	30
Avoin ilmaistoiminta	25	22
Nykykonseptin tulisi jatkaa	20	18
Alueen rauhan säilyä	11	10
Kahvila	7	6

Sitaatit:

”Lapinlahtea kannattaisi jatkossakin kehittää taiteiden, kulttuurin ja mielen hyvinvoinnin keskuksena, joka on kaikille matalalla kynnyksellä avoin paikka tulla, olla ja tehdä. Elinvoimaiset kaupungit tarvitsevat tällaista kaunista ja rauhoittavaa sekä voimauttavaa, avointa kaupunkitilaa! Tulevaisuudessa alueen rakennuksista ja tiloista tulisi tehdä entistä esteettömämpiä ja toiminnassa tulisi huomioida marginalisoitujen ihmisryhmien lisäksi aiempaa paremmin lapset ja nuoret.” (Mies, 30-40 v)

”Järjestötoiminta ja taiteellinen, luova yhteisö tulisi säilyä. Toivon, että järjestötoiminta muuttuu vielä organisoidummaksi ja Lapinlahdesta kehittyisi korkealaatuisten taidenäyttelyiden ja monikulttuuristen taidemuotojen tunnistettava keskus.” (Nainen, 30-40 v)

”Kuten edellä mainittu, erilaisten yhteisöjen toiminnan toivoisi jatkuvan ja yleisesti tulisi kunnioittaa Lapinlahden perinteen ja päätarkoituksen säilymistä erilaisin toimintamuodoin - varmasti on potentiaalia tehdä paikkaa tunnetuksi ja kehittää palveluja kaupungin asukkaiden hyödyksi.” (Nainen, 60-70 v)

”Tiedotus on nykyisellään melko hajanaista ja tapahtumat ja muu info vaikeasti löydettävää. Lapsille voisi olla joku ympärivuotinen (Koiramäen pajutalli tyyppinen) toiminta/ luontopolku. Kammiolla olisi kiva olla vuodenaikoihin ja juhlapyyhiin liittyviä esillepanoja, esim työpajojen ideoimana ja pystyttämänä.” (Nainen, 50-60 v)

Avoin kysymys: Haluatko sanoa jotain terveisiä päättäjille?

Vastauksia yht. 81

Eniten mainintoja saaneet	n	%
Lapinlahti tulisi säilyttää kaikille avoimena mielen hyvinvoinnin keskuksena	17	21
Lapinlahden vaaliminen kaupunkiluontokohteena	11	14
Lapinlahden tukeminen taiteen ja kulttuurin keskuksena	6	7,4
Lapinlahden taloudellinen tukeminen ennalta ehkäisevän mielenterveystyön ja työkykyä edistävien palvelujen kehittämiseksi	6	7,4
remontti tulisi toteuttaa kohtuudella ja vähän kerrassaan, jotta talon toimintakulttuuri ja luonne säilyisivät ennallaan	5	6
Lapinlahtea EI saa tuhota kaupallisuudella	5	6
EI uudisrakentamista	3	4

Sitaatit:

”Hesassa on tanssintaloa, Annantaloa ym muuta teemaympäristöä. Lappari siis säilytettäkään mielen ja ruumiin pyhättönä kaikille sosiaaliryhmille. Enemmän yhteistyötä yhdistysten/järjestöjen kanssa, joissa haavoittuvia ja vähävaraisia!! Tuettuja hyvinvointipäiviä Lapparissa, jos ei lomiin ole varaa. Hyvinvointi-seteleitä ehkäisevän mielenterveystyön tueksi niille, jotka ovat putoamisvaarassa tai kuntouttavaan toimintaan kurjistuvassa maailmassamme. Myös traumautisoituneille” (Nainen, 50-60 v)

” Lapinlahti on harvinaislaatuinen keidas kilpailuun ja kiireeseen keskittyvän kaupunkielämän keskellä. Toivon, että sen tilat säilyisivät pääosin kaikkien tavoitettavina. Osan tiloista voisi vuokrata kaupallisille toimijoille, joiden arvot tulisi olla kuitenkin Lapinlahden mukaisia. Vuokratuotoilla voitaisiin rahoittaa yleishyödyllistä toimintaa. Myös kaupunki voisi olla osallisena ylläpidossa ja toteuttaa muiden toimijoiden kanssa yhdessä Lapinlahdessa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä ja lopulta säästää psykiatrisen sairaanhoidon kulujaan.” (Nainen, 50-60 v)

” Ainutlaatuinen paikka, pidetään se kaikille avoimena. Tärkeä paikka joka saa kävijän miettimään omia arvoja, katsomaan maailmaa uusin silmin, olemaan lempeämpi ja voimaan paremmin. Lapinlahden tunnelma on ainutlaatuinen, se on vahvasti säilyttämisen ja vahvistamisen arvoinen” (Nainen, 60-70 v)

” Mitä tahansa teettekin, miettikää se niiden ihmisten näkökulmasta, jotka tarvitsevat tukea omasta elämäntilanteestaan johtuen. Kiitos!” (Mies, 60-70 v)

” Helsingiläiset tarvitsevat Lapinlahden puistoa, sen historiaa ja uniikkia ilmapiiriä. Kuntalaiset käyttävät aluetta ylläpitääkseen kehon ja mielen hyvinvointia, työkykyä sekä sosiaalisuutta. Vastaavia paikkoja tulisi lisätä. Sairauksien ennaltaehkäisyyn pitää uskaltaa panostaa nykyistä enemmän. Ei toisteta menneitä virheitä ja pilata jotain ainutlaatuista. Kiitos! T. 30 vuotta mielenterveystyötä Helsingissä tehnyt veronmaksaja” (Nainen, 50-60 v)

”Paikka on erityisen tärkeä monille. Älkää viekö sitä! Ainakaan kaupallisuutta ja dynaamista kohkaamista ei pidä tuoda Lapinlahteen. Sijoittajat voivat tehdä rahansa muuallakin! Jättäkää meille edes jotain hyvää ja arvokasta tässä kovassa maailmassa!” (Nainen, 60-70 v)

” Antakaa arvo tämän paikan hengelle, joka puhuttelee niin monia. Se ylläpitää ja palauttaa hyvinvointia ja mielenterveyttä myös tiedostamatta ja ennaltaehkäisee mielenterveyden ongelmia.” (Nainen, 50-60 v)

” Vaalimme myös monia kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, miksi Lapinlahden Lähde ei siis olisi yksi niistä? Mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet ihmisillä iästä riippumatta. Rahoituksen vähentäminen ja Lapinlahden Lähteen toimintojen kaupallistaminen tulisi lopulta kalliimmaksi kuin toiminnan rahoittaminen. Sairas ihminen, kun maksaa yhteiskunnalle enemmän kuin hyvinvoiva. Lapinlahden Lähteen parantava vaikutus erilaisten kohtaamisten ja monimuotoisten toimintojen kautta näkyy ihmisessä kokonaisvaltaisesti. Lähde luo ihmiselle turvaa olla sellainen, kun on ja antaa mahdollisuuden tulla näkyväksi sekä kuulluksi. Lähteellä yksilön on mahdollisuus oppia uusia taitoja ja saada arvokasta kokemusta. Ihmisellä on primitiivinen tarve kuulua yhteisöön, jonka Lapinlahden Lähde tarjoaa riippumatta terveydentilasta, iästä, sukupuolesta, kulttuurista tai seksuaalisesta suuntautumisesta.” (Nainen, 30-40v)

” Ei kovaa kaupallisuutta Lapinlahteen. Mt-ongelmien ennaltaehkäisy on äärimmäisen tärkeää. Lisää tällaisia levollisia paikkoja, joihin voi piipahtaa hengittämään” (Nainen, 50-60 v)

” Lapinlahti pitää säilyttää kaupunkilaisten yhteisenä omaisuutena.” (Nainen, 60-70 v)

” Lapinlahden lähde on hieno paikka, josta mielenterveysongelmainen läheiseni on löytänyt yhteisönsä, ja jossa hänestä on tullut aktiivinen toimija. Jos toiminta vähenee, uskon sen vaikuttavan negatiivisesti hänen elämänlaatuunsa.” (Muunsukupuolinen, 30-40 v)

” Toivottavasti tämä upea alue saa arvoisensa huomion ja resurssit niin, että meidän lapset ja heidän lapsensa pääsevät aikanaan samalla tavalla nauttimaan tästä kaupunkimme uniikista helmestä.” (Nainen, 40-50 v)

” Kaupunkitila, jossa vähävaraisilla on todellinen mahdollisuus viettää aikaa häpeämättä tilannettaan, kaventuu jatkuvasti. Yhtenä viimeisimmistä sellaisista Lapinlahti on todella arvokas osa kaupunkiamme. Alue huokuu historiaa ja on aidosti viihtyisä paikka. Siksi se parantaa myös yleisesti Helsingin kaupunkikuvaa ja vetovoimaa enemmän kuin esimerkiksi yksityinen hotelli tai toimistotilat, jotka ovat jo periaatteeltaan paljon eksklusiivisempia tiloja. Lapinlahden työn jatkumisen varmistaminen olisi konkreettinen ja tärkeä teko taistelussa yhä pahenevaa mielenterveyskriisiä ja henkistä pahoinvointia vastaan. Vaikka aineettomien arvojen mittaaminen on vaikeaa, ne ovat yhtä todellisia kuin taloudelliset arvot!” (Nainen, 20-30 v)

” Mikä voi olla tärkeämpää mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyä ja hoitoa kuin nykyinen toiminta?” (Nainen, 60-70 v)

Kiitokset

Lapinlahti MIVA työryhmä: Juhana Heikkilä, Ville Pellinen, Nonni Mäkikärki, Maija Mustajoki, Mira Mahoney, Katja Liuksiala, Jaana Järvinen, Risto Ruuth, Riku Mäkilä, Marja Rikamäki

MIELI ry: Kristian Wahlbeck, Karin Palmén, Erja Brusila ja Johanna Minkkinen (Hyvän mielen kunta -hanke)

MIVA hanketyöryhmä: Tuulia Rotko (THL/STM), Tapani Kauppinen (THL), Johanna Cresswell-Smith (THL), Katri Kilpeläinen (THL), Nina Tamminen (THL), Jaana Suvisaari (THL), Pia Solin (THL), Päivi Rissanen (MTKL), Janne Jalava (MTKL), Sarianna Palmroos (Ehyt ry), Marja Pakarinen (Ehyt ry)

Lapinlahti yhteisö: Lapinlahden lähde Oy, Pro Lapinlahti mielenterveysseura ry, Lapinlahden Tilajakamo, Alvila koti (Kakspy Oy), kävijät, työntekijät, vapaaehtoiset, vuokralaiset ja yrittäjät.

Kuva: Risto Ruuth

Lähteet

- ¹ [Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi \(MIVA\) - THL](#)
- ² [MIVA-hanke - MIELI ry](#)
- ³ [MentalWellbeingImpactAssessmentToolkitforwellbe.pdf](#)
- ⁴ [Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi – MIVA käyttöön | Tieto käyttöön \(tietokayttoon.fi\)](#)
- ⁵ [Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030 - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](#)
- ⁶ [Terveydenhuoltolaki 1326/2010 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)
- ⁷ [Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi Helsingissä. 2016. THVA esite 06 \(hel.fi\)](#)
- ⁸ Laaksoharju, T., Wahlbeck, K., 2022. [Lapinlahden Lähde Nykytilan kuvaus – Mielenterveysvaikutusten ennakoarvioinnin alkukartoitus. MIELI Suomen Mielenterveys ry. Julkaisematon lähde.](#)
- ⁹ [MIVALapinlahtikävijäkysely \(1\).pdf](#)
- ¹⁰ Gibson, J. J. (1977). The theory of affordances. *Hilldale, USA*, 1(2), 67-82.
- ¹¹ [Lapinlahti selvitys 20210122.pdf \(hel.fi\)](#)
- ¹² [Lapinlahden kevät valittiin Lapinlahden sairaala-alueen ideakilpailun voittajaksi – NREP](#)
- ¹³ [Lapinlahti 360 projektisuunnitelma « Lapinlahden Lähde \(lapinlahdenlahde.fi\)](#)
- ¹⁴ [360-Osa-3.pdf \(lapinlahdenlahde.fi\)](#)
- ¹⁵ [360-Osa-4-5.pdf \(lapinlahdenlahde.fi\)](#)
- ¹⁵ [Lapinlahden Lähde \(lapinlahdenlahde.fi\)](#)
- ¹⁵ Lapinlahden kävijäkyselyn tulospöytäkirja Webropol: <https://link.webropol.fi/short/23671dd53cb84970b513297329aa8a79>

**Mielenterveyttä voi vahvistaa
mieli.fi**

